VÄSTERÅS STAD

ORDFÖRANDEFÖRSLAG

Datum
2026-04-29

Diarienr
KS 2026/00277- 1.6.1

Informationsklass
PUBLIK

Kommunfullmäktige

Kopia till
VafabMiljö kommunalförbund

Ordförandeförslag - Revisionsberättelse och frågan om ansvarsfrihet för VafabMiljö 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen för VafabMiljö samt dess enskilda förtroendevalda för 2025 års verksamhet.

Det antecknas att redovisningsskyldiga förtroendevalda ej deltar i beslutet om ansvarsfrihet för den egna verksamheten.

Ärendebeskrivning

Ärendet om revisionsberättelse och ansvarsfrihet är ett av de få ärenden som fullmäktige prövar utan beredning från kommunstyrelsen. Enligt arbetsordningen åligger det ordförande att i samråd med vice ordföranden bereda frågan om ansvarsfrihet och lägga fram förslag till beslut för fullmäktige.

Underlag för beslut är de av våra revisioner lämnade revisionsberättelser avseende såväl stadens nämnder och styrelsers verksamheter som kommunalförbundens, med bedömningar i ansvarsfrågan. Revisionen lämnar för samtliga organ en ren revisionsberättelse, med förslag om att tillstyrka ansvarsfrihet för samtliga nämnder och styrelser i Västerås stad samt samtliga kommunalförbund. Det riktas inte någon särskild anmärkning som behöver behandlas i särskild ordning.

Kommunfullmäktiges beslut om ansvarsfrihet ska motiveras, om det inte är uppenbart obehövligt. Mot bakgrund av att revisionsberättelserna är utan anmärkning och fullmäktige föreslås bevilja ansvarsfrihet, i samtliga fall, anses ingen särskild motivering till beslutet behöva framställas.

Anders Teljebäck

Kommunfullmäktiges ordförande

Revisorerna i Vafabmiljö Kommunalförbund
Organisationsnummer 222000-3129

Till Fullmäktige i
Arboga, Enköpings, Fagersta, Hallstahammars, Heby,
Kungsörs, Köpings, Norbergs, Sala, Skinnskattebergs,
Surahammars och Västerås kommuner

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet (organisationsnummer 222000-3129) av dess direktion. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Vafabmiljö kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och delvis förenligt med de verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

Västerås

Tony Forsberg Barbara Conte

Till revisionsberättelsen hör bilaga:
Revisorernas redogörelse

Signerat 2026-03-29 18:03:27 UTC Oneflow ID 14138656 Sida 1 / 2

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

VAFABMILJÖ KOMMUNALFÖRBUND Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2026-03-29 18:03:27 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: TONY FORSBERG

Tony Forsberg
Revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2026-03-27 08:05:12 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: BARBARA CONTE

Barbara Conte
Revisor

Leveranskanal: E-post

Revisorerna i Vafabmiljö Kommunalförbund
Organisationsnummer 222000-3126

Till Fullmäktige i
Arboga, Enköpings, Fagersta, Hallstahammars, Heby, Kungsörs, Köpings, Norbergs, Sala, Skinnskattebergs, Surahammars och Västerås kommuner

Revisorernas redogörelse för år 2025

Revisorernas granskningsuppdrag utgår från kommunallagen och god revisionssed. Av kommunallagen framgår att revisorerna skall granska all verksamhet och därvid bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Under året har granskning skett av förbundets styrning och uppföljning, bokslut och årsredovisning samt delårsrapport för 2025.

Granskning av delårsrapport 2025 (Bilaga 2)

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om det prognostiserade resultatet är förenligt med de mål som förbundsdirektionen fastställt.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.
.
Revisorernas bedömning av delårsrapporten är följande:

- Vi konstaterar att det prognostiserade resultatet i delårsrapporten delvis är förenligt med de finansiella mål direktionen beslutat om.
- Vi konstaterar att det prognostiserade resultatet i delårsrapporten delvis är förenligt med de verksamhetsmål direktionen beslutat om
- Resultatet i delårsrapporten visar att balanskravet kommer att uppfyllas för helåret. Det prognostiserade balanskravsresultatet efter nyttjande av resultatutjämningsfond uppgår till 6,4 mnkr.

Granskning av årsbokslut per 2025-12-31 (Bilaga 3)

Granskningen av årsbokslutet har genomförts av Azets vars uppdrag har varit att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunalförbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet.

Grundat på den översiktliga granskning av årsredovisningen som genomförts har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt/ delvis förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2025.

Utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen görs bedömningen att det lagstadgade balanskravet har uppfyllts.

Granskning av arbetet med avfallsplan (Bilaga 4)

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommunalförbundet Vafabmiljö genomfört en granskning av förbundets arbete med avfallsplan 2020–2030. Granskningens syfte tar utgångspunkt från kommunallagen kapitel 12.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att förbundsdirektionens arbete med avfallsplan inte helt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms inte helt vara tillräcklig.

För att utveckla granskningsområdet lämnades följande rekommendationer till förbundsdirektionen:

- Utfärda instruktion om hur uppföljning och rapportering av avfallsplan till direktionen ska vara utformad.
- Säkerställ att förbundets verksamheter och samtliga medlemmar inrapporterar erforderliga underlag för uppföljning av avfallsplan.
- Pröva hur måluppfyllelse kan förbättras till kommande målutvärderingar.
- Genomför en prövning om det finns skäl av att revidera avfallsplanens delmål för år 2026.

Intern kontroll

Förbundet har för 2025 beslutat om en internkontrollplan. En återrapportering av genomförda kontroller har lämnats till direktionen.

Träffar med förvaltningen

Revisionsarbetet har förutom ovanstående redovisade granskningar även omfattat kontakter med förbundsledningen.

Övrigt

Vår revision har även omfattat att löpande granska och ta del av protokoll, samt genom information hålla oss underrättade om förbundets verksamhet.

Datum som framgår av digital signatur

Tony Forsberg

Barbara Conte

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

VAFABMILJÖ KOMMUNALFÖRBUND Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2026-03-29 18:09:37 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: TONY FORSBERG

Tony Forsberg
Revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2026-03-27 08:06:28 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: BARBARA CONTE

Barbara Conte
Revisor

Leveranskanal: E-post

VafabMiljö

Årsredovisning 2025

Vafabmiljö kommunalförbund

Org.nr 222000-3129

Innehåll

1 Förvaltningsberättelse 4

1.1 Vafabmiljö kommunalförbund 4

1.2 Översikt Vafabmiljös utveckling 5

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 7

1.3.1 Befolkningsutveckling 7

1.3.2 Omvärldsfaktorer 7

1.3.3 Finansiell uppföljning och riskhantering 9

1.4 Händelser av väsentlig betydelse 10

1.5 Styrning och uppföljning av kommunalförbundet 12

1.5.1 Direktionens och ledningens arbete 12

1.5.2 Budget och uppföljning 13

1.5.3 Internkontroll och intern revision 13

1.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 14

1.6.1 Strategiska utvecklingsprojekt 14

1.6.2 Kommunalförbundets måluppfyllelse 16

1.6.3 Bedömning om god ekonomisk hushållning 20

1.6.4 Ekonomisk ställning 20

1.7 Balanskravsresultat 21

1.8 Väsentliga personalförhållanden 21

1.8.1 Personal, antal anställda och sjukfrånvaro 21

1.9 Förväntad utveckling 22

2 Årsbokslut 24

2.1 Resultaträkning 24

2.2 Balansräkning 25

2.3 Kassaflödesanalys 26
2.4 Noter 27
3 Drift- och investeringsredovisning 34
3.1 Internredovisningsprinciper 34
3.2 Driftredovisning kommunalförbundet 34
3.2.1 Särredovisning kommunalt uppdrag 35
3.2.2 Affärsuppdrag 36
3.3 Redovisning av investeringar 38

1 Förvaltningsberättelse

1.1 Vafabmiljö kommunalförbund

Vafabmiljö kommunalförbund är bildat av kommunerna i Västmanlands län (Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås) samt de angränsande kommunerna i Uppsala län (Heby och Enköping). Vafabmiljö har i uppdrag att hantera medlemskommunernas hushållsavfall och att göra det med stor miljöhänsyn, hög kostnadseffektivitet och med god kvalitet gentemot avfallslämnarna. Kommunalförbundet har också ett grundläggande ansvar enligt miljöbalken att utöva tillsyn, ta fram renhållningsordningar med avfallsplaner, samla in och transportera hushållsavfall samt att informera och utveckla verksamheten. Sedan 2024 har kommunalförbundet även ansvaret att samla in hushållens förpackningar.

Vafabmiljö ska medverka till att skapa en långsiktigt hållbar avfallshantering i regionen med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål. Förbundet arbetar även med att avsätta material för återvinning, producera avfallsbränslen och att ta hand om farligt avfall – vilket sker på fem avfallsstationer, 18 återbruk och vid biogasanläggningen. Den biogas som produceras säljs via tankstationer i regionen. Förbundet har även avfallsverksamhet på den konkurrensutsatta marknaden, bland annat genom att samla in, transportera och behandla avfall från företag.

Figur 1: Geografisk fördelning över kommunalförbundets anläggningar

1.2 Översikt Vafabmiljös utveckling

Tabell 1: Flerårsöversikt, mnkr

	2021	2022	2023	2024	2025
Resultaträkning					
Intäkter (exkl justering resultafond)	728,7	863,1	855,8	888	869,5
Personalkostnader	-178,6	-174,3	-192,4	-216,7	-222,3
Verksamhetskostnader	-448,8	-521,4	-545,9	-549,3	-512
Resultat före avskrivningar	**101,3**	**167,4**	**117,5**	**122**	**135,2**
Avskrivningar inklusive avsättning sluttäckning	-87,3	-114,1	-103,8	-122,7	-96,5
Resultat efter avskrivningar	**14**	**53,3**	**13,7**	**-0,7**	**38,7**
Finansiella poster	-5,4	-6,2	-6,4	-0,6	4,1
Resultat före justering resultafond	**8,6**	**47,1**	**7,3**	**-1,3**	**42,8**
Varav affärsuppdrag	*8,8*	*25,2*	*8,2*	*-0,8*	*41,1*
Varav kommunalt uppdrag	*-0,2*	*21,9*	*-0,9*	*-0,5*	*1,7*
Justering resultafond	0	-21,9	0,9	0,5	-1,7
Resultat efter justering resultafond	**8,6**	**25,2**	**8,2**	**-0,8**	**41,1**
Balansräkning					
Balansomslutning	996	946	1049	1034	1060
Anläggningstillgångar	726	669	757	671	743
Eget kapital	60	85	94	93	134
Avsättningar	232	182	302	321	299
Långfristiga skulder	477	439	399	364	400
Investeringar	97	61	93	114	170
Nyckeltal					
Soliditet %	6,0%	9,0%	9,0%	9,0%	12,6%
Skuldsättningsgrad	15,6	10,1	10,2	10,1	6,9

Vafabmiljö kommunalförbunds resultat 2025 är 41,1 mnkr.

Intäkterna har ökat över tid. Det beror bland annat på att renhållningstaxorna justerats i omgångar. Under 2022 tillkom ett nytt kommunalt ansvar att samla in tidningar och returpapper och avfallstaxan justerades för att finansiera detta. 2024 fick Vafabmiljö ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll genom fastighetsnära insamling i regionen. Därutöver görs årliga indexjusteringar på avgifter för hämtning och behandling av avfall från företag.

Den stora intäktsökningen från 2021 till 2022 beror till största delen på mottagning av stora mängder schaktmassor, högre ersättning för försäljning av återvinningsmaterial samt högre försäljningsintäkter av biogas tack vare omförhandlat avtal med Svealandstrafiken. Ökningen 2024 beror främst på ersättning för insamling av förpackningar till följd av det nya insamlingsansvaret. De minskade intäkterna 2025 jämfört med 2024 beror på att koldioxidskatten på biogas togs bort i slutet på 2024. Därmed kunde priset på biogas sänkas och de totala intäkterna minskade 2025.

Personalkostnaderna har ökat över tid beroende på årliga löneökningar samt att antalet anställda ökat. Löneökningen från 2022 till 2023 var högre än normalt på grund av inflation samt att det under 2022 fanns vakanta tjänster som tillsattes under 2023. Ökningen under 2024 och 2025 beror till största delen på genomförandet av beslutade förändringar inom insamlingsverksamheten.

Verksamhetskostnaderna har ökat årligen 2021 till 2024. Ökningen från 2021 till 2022 beror på att kostnaderna för inköp av flytande biogas, drivmedel och el ökat på grund av höga marknadspriser.

Från 2022 till 2023 beror ökningen till stor del på den införda koldioxidskatten på biogas samt ökade kostnader för inköp av utsläppsrätter till Norsa energiåtervinning. De minskade kostnaderna 2025 beror främst på den borttagna koldioxidskatten på biogas samt införandet av insamling i egen regi under det sista kvartalet.

Investeringsnivån varierar mellan åren. Under 2019–2021 pågick utbyggnaden av biogasanläggningen med en total investering på 160 mnkr, vilket är den hittills enskilt största investeringen. Ökningen av investeringarna under 2025 beror främst på inköp av fordon och utrustning kopplade till beslutade utvecklingsprojekt inom insamling.

Soliditeten har ökat med drygt sex procentenheter sedan 2021, främst tack vare det goda resultatet i affärsverksamheten 2022 och 2025.

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

1.3.1 Befolkningsutveckling

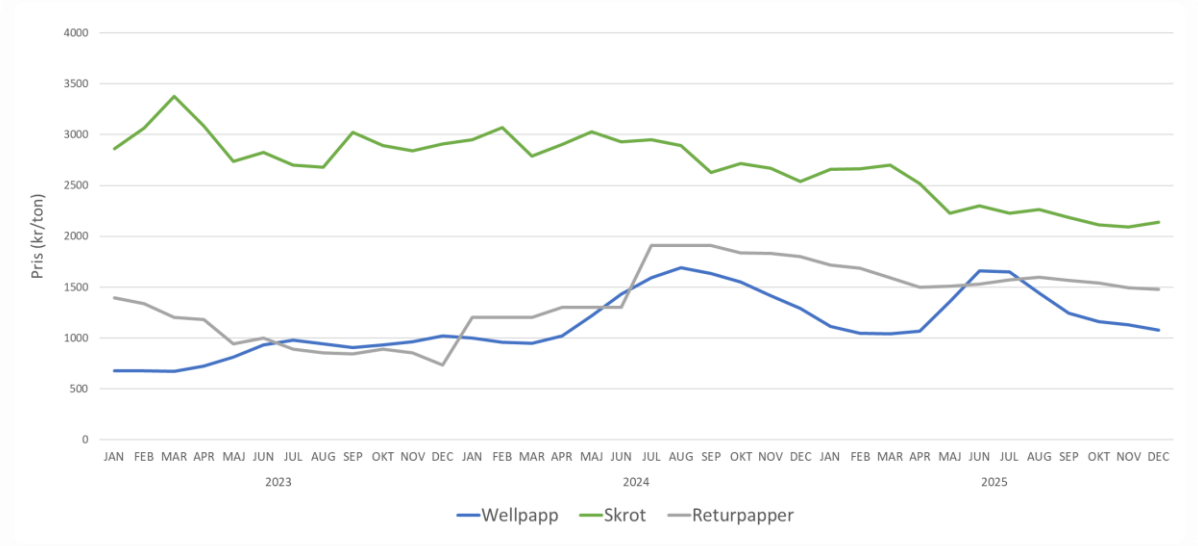
Befolkningen i medlemskommunerna har totalt sett under 2025 minskat med ca 0,1 procent till ca 343 850 invånare. Befolkningen har dock ökat i Västerås och Enköping med ca 800 invånare samtidigt som den minskat med ca 1 000 invånare i övriga kommuner. Samtidigt har antal anslutna hushåll och verksamheter till Vafabmiljö ökat med 0,4 procent till 183 500 st.

1.3.2 Omvärldsfaktorer

Vafabmiljös resultat och ekonomiska ställning påverkas av utvecklingen av världsmarknadspriser på råvaror och energi. Det genomsnittliga ersättningspriset för återvunnen wellpapp och returpapper låg under året i nivå med föregående år. Ersättningen uppgick i genomsnitt till 1 157 kronor per ton för wellpapp och 1 585 kronor per ton för returpapper.

Priset på järnskrot minskade under året med närmare 20 procent. Utvecklingen bedöms i huvudsak vara kopplad till ökad osäkerhet på den globala marknaden, bland annat till följd av förändrade handelspolitiska förutsättningar i USA, vilket påverkat efterfrågan och handel med skrotråvara.

Diagram 1: Prisutveckling för återvinningsmaterial

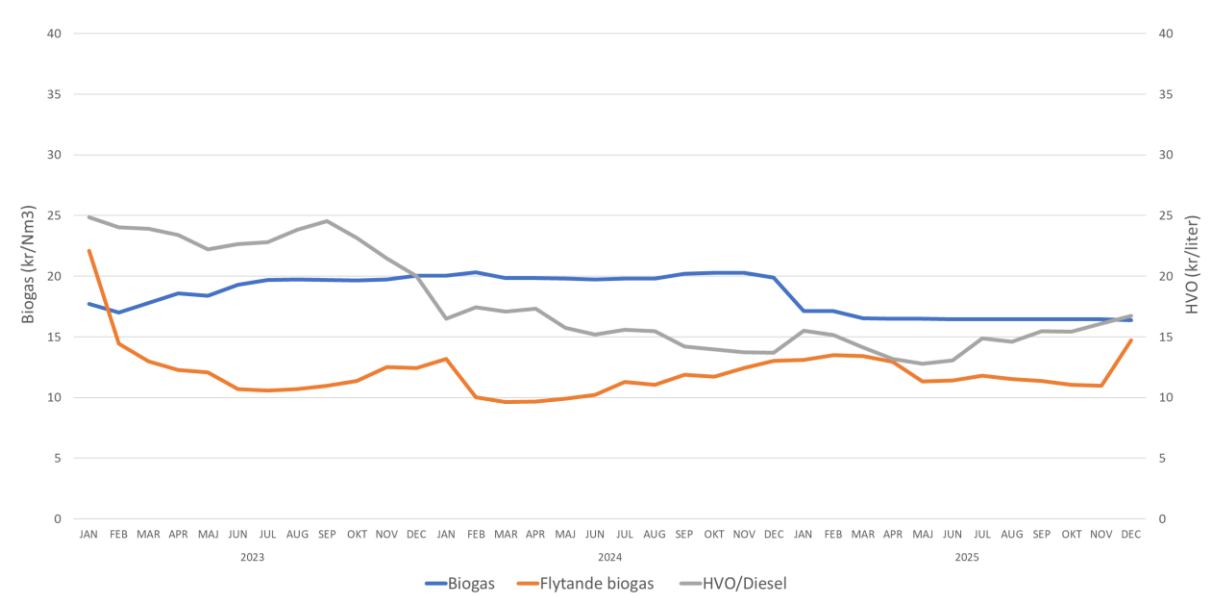
2025 präglades av geopolitisk osäkerhet, samtidigt som energimarknaderna sammantaget uppvisade relativ stabilitet. Trots pågående konflikter och handelspolitiska åtgärder har priserna på olja, kol och naturgas huvudsakligen följt en nedåtgående trend utan större prisrörelser. Ett tillfälligt undantag noterades i juni, då oro kring transporter av olja och flytande naturgas (LNG) genom Hormuzsundet uppstod i samband med konflikten mellan Iran och Israel.

Den begränsade påverkan från geopolitiken kan till stor del förklaras av god tillgång på energi på världsmarknaden. Internationella energiorganet (IEA) har under året i ökande grad pekat på ett

överskott på oljemarknaden. Även OPEC reviderade under hösten sin marknadsbedömning från underskott till en mer balanserad situation.

Priset på HVO100 har ökat under årets senare del, till följd av stigande råvarupriser och ökad internationell efterfrågan på förnybara drivmedel.

Diagram 2: Prisutveckling drivmedel och flytande biogas

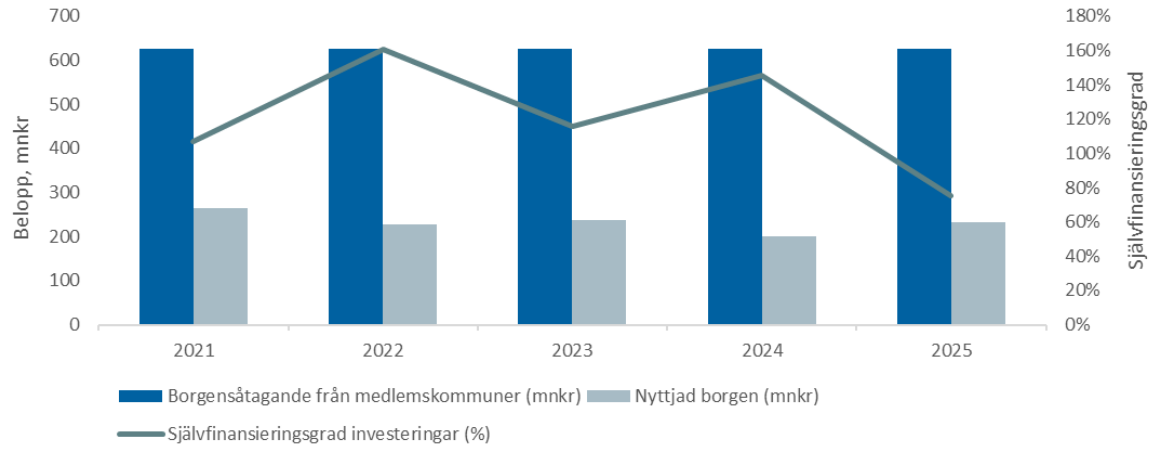
På gasmarknaden har den förväntade ökningen av LNG-produktion, särskilt från Qatar och USA, successivt realiserats under året. Samtidigt har priset på utsläppsrätter inom EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) utvecklats i motsatt riktning och ökat under året. Frikopplingen mellan priset på utsläppsrätter och naturgas är något som behöver följas framöver.

1.3.3 Finansiell uppföljning och riskhantering

FINANSIERING

Vafabmiljö innehar en kredit i Swedbank med Västerås stad som kreditgivare. Förbundet har utnyttjat den borgen som medlemskommunerna lämnat med 233,6 mnkr (201,0 mnkr år 2024). Det innebär att förbundet har nyttjat 37,4 procent (32,2 procent år 2024) av det totala borgensbeloppet på 625 mnkr.

Diagram 3: Borgensåtaganden och självfinansieringsgrad

FINANSIELLA RISKER

Vafabmiljö är exponerat för ränterisker, risker för kundförluster samt risk för skador på anläggningar och maskiner. Riskerna hanteras genom efterlevnad och stöd av Västerås stads finanspolicy, systematisk kreditbedömning samt fullvärdesförsäkring av anläggningsbeståndet. Förbundets ränterisk anses vara relativt låg i förhållande till de räntebärande skuldernas andel av balansomslutningen.

Förbundet har inga derivat, ränteswappar eller andra finansiella säkringslösningar.

PENSIONSFÖRPLIKTELSER

Förbundet har de anställdas pensioner tryggade via en avsättning och en försäkringslösning via KPA. Pensionsavsättningen har ökat till och med 2025-12-31. Enligt KPA:s prognos kommer pensionskostnaderna vara kvar på ungefär samma nivå under de kommande åren. Den totala avsättningen uppgår till 61,9 mnkr (59,5 mnkr år 2024). Förbundet har sedan tidigare valt att avvika från RKR R10 och redovisar det totala beloppet som en pensionsavsättning.

1.4 Händelser av väsentlig betydelse

BIOGAS

Kommunalförbundet har under året fått återbetalning av koldioxidskatt som erlagts februari 2023 till februari 2025. Kunder har kompenserats för den prisökning som skatten medförde, och Svealandstrafiken har under augusti kompenserats fullt ut.

ÅTERBRUKEN FÖR FÖRETAG

Sedan mars 2024 debiteras företagsregistrerade lätta lastbilar och vissa andra företagsbilar automatiskt vid inpassering till återbruken. Detta betalningssätt har medfört utmaningar för privatpersoner som använder företagsbil. För att underlätta beslutades under året att kunder kan föranmäla besök med företagsbil för att lämna privat avfall. Föranmälan omfattar tolv avgiftsfria besök per kalenderår och fordon.

INSAMLING I EGEN REGI

Insamling av mat- och restavfall i egen regi påbörjades i avtalsområde Väst den 1 oktober 2025. Arbetet har inneburit både organisatoriska och operativa förberedelser. Förberedelser pågår även inför övertagande av insamlingen i avtalsområde Öst under februari 2026.

UTBYGGNAD AV NÄRSORTERAT

Utbyggnaden av fastighetsnära insamling av förpackningar (Närsorterat) pågår och ska vara genomförd för samtliga hushåll senast 2027. Parallellt inleds en avveckling av det nuvarande insamlingssystemet av förpackningar via återvinningsstationer. Producenterna kommer inte att finansiera parallella system, och ett dubbelt insamlingssystem bedöms inte vara långsiktigt ändamålsenligt.

Under året har cirka 18 000 hushåll boende i småhus i Västerås fått kärl för insamling av plast- och pappersförpackningar utställda. Utbyggnaden innebär en omfattande förändring för både hushållen och insamlingsverksamheten. Erfarenheterna har i huvudsak varit positiva, och en tydlig minskning av restavfallet indikerar att sorteringen av förpackningar har ökat.

Redan före utbyggnaden av fastighetsnära insamling var cirka 60 procent av hushållen i flerbostadshus i Västerås anslutna till förpackningsinsamling genom fastighetsnära lösningar. Under året har anslutningen successivt utökats till fler flerbostadshus. Samtidigt har dialogen med fastighetsägare och samfälligheter intensifierats i syfte att möjliggöra separat insamling även hos återstående hushåll. Under mitten av 2026 bedöms tillräckliga fordons- och personalresurser finnas på plats för att möjliggöra hämtning även inom detta segment.

MATERIALÅTERVINNING

Prisutvecklingen för wellpapp var volatil under 2025. Efter en tydlig uppgång under sommarmånaderna sjönk priserna åter till nivåer i linje med årets inledning. Sammantaget innebar det att genomsnittspriset för helåret låg i nivå med föregående år.

Ersättningen för returpapper nådde under året historiskt höga nivåer, men minskade successivt under årets senare del. Trots detta ökade den genomsnittliga ersättningen med cirka 7 procent jämfört med

föregående år. Minskningen av insamlade volymer bromsade in något mot tidigare år och uppgick till cirka 8 procent.

Priserna på järnskrot fortsatte att minska under året och följde därmed den nedåtgående trend som etablerades föregående år. Jämfört med 2024 sjönk priserna med cirka 17 procent. Metallmarknaden i övrigt utvecklades i motsatt riktning, främst till följd av ökad efterfrågan på metaller kopplade till batteritillverkning.

TEXTILAVFALL

Från den 1 januari 2025 ansvarar kommunerna för insamlingen av textilavfall i väntan på att ett producentansvar införs. Under årets första månader ökade mängden insamlat textilavfall på återbruken med drygt 100 procent jämfört med föregående år. För att hantera situationen infördes den 1 juli två separata insamlingsflöden: hela och rena textilier i Human Bridges behållare samt trasiga och smutsiga textilier i fraktionen ”Tapet–Takpapp–Gummi” för energiåtervinning.

Från den 1 oktober justerade regeringen regelverket så att trasiga och smutsiga textilier återigen kan läggas i restavfallet. För att Human Bridge skulle klara sitt åtagande behövde Vafabmiljö ersätta dem med ca 250 tkr. Under årets sista månader minskade dock flödena till en mer normal nivå.

FÖRSÄLJNING AV NORSA ENERGIÅTERVINNING

Norsa energiåtervinning stängdes ned under 2024 efter beslut om nedläggning som fattades under 2023. I juni 2025 kom Vafabmiljö kommunalförbund och Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME) överens om att VME köper anläggningen av kommunalförbundet för 12 mnkr.

1.5 Styrning och uppföljning av kommunalförbundet

1.5.1 Direktionens och ledningens arbete

Vafabmiljö kommunalförbund har i stället för en styrelse och VD en förbundsdirektion och förbundsdirektör.

Direktionens sammansättning vid utgången av 2025 är:

Förbundsdirektionens ordförande:
Matilda Antonsson (S), Västerås

Förbundsdirektör:
Sabine Dahlstedt

Ordinarie ledamöter:
Harmen Rebel (M), Arboga
Ulrika Ornbrant (C), Enköping
Anna Maria Johansson Mikkonen (S), Fagersta
Peter Ristikartano (MP), Hallstahammar
Per Möller (C), Heby 1:e vice ordförande
Pelle Strengbom (S), Kungsör 2:e vice ordförande
Anne Tjernberg (S), Köping
Gunnar Tiger (S), Norberg
Ingela Kilholm Lindström (MP), Sala
Lennart Lidquist (L), Skinnskatteberg
Göte Sandin (S), Surahammar

Under 2025 har direktionen haft fem ordinarie samt två extrainsatta sammanträden. Förbundssekreteraren har varit sekreterare vid mötena. Därutöver har presidiet haft beredande möten inför varje sammanträde. Direktionens ledamöter och ersättare har vid behov, utifrån vilka ärenden som ska lyftas vid direktionens kommande sammanträden, inbjudits till digitala informationsmöten. Så kallade strategidagar har ägt rum i april samt i december.

Ledamöternas närvaro var i snitt ca 82 procent (78 procent 2024).

Direktionen har under året bland annat fattat beslut rörande debitering av företagsbesök på återbruk, markförvärv för återbruk i Hallstahammars kommun, försäljning av Norsa energiåtervinning i Köpings kommun, revidering av avfallsföreskrifter samt fattat beslut i ekonomiska ärenden så som årsredovisning 2024, delårsrapport för jan-april respektive jan-aug, investering för utrustning till pappershall samt verksamhetsplan och budget 2026.

1.5.2 Budget och uppföljning

Förbundsdirektionen beslutade i december om budget med investeringsplan för perioden 2026–2028. Förbundet har upprättat delårsrapporter med årsprognos per den sista april och per den sista augusti. Rapporterna godkändes på direktionsmötena i juni respektive september.

1.5.3 Internkontroll och intern revision

Internkontroll är ett verktyg som används för att säkerställa de fastställda verksamhetsmässiga och ekonomiska målen. Enligt kommunallagen ska det systematiskt och årligen arbetas med riskhantering och internkontroll. Direktionen tar årligen beslut om ny internkontrollplan.

I arbetet med internkontrollen är det viktigast att fokusera på riskerna med högst riskvärde, dvs de risker som har hög sannolikhet att inträffa och som leder till stor konsekvens (skada) för förbundet. Det löpande arbetet med riskminimering rapporteras till förbundsdirektionen. Under året begärde direktionen särskild återrapportering för de riskerna med högst riskvärde.

Enligt standarderna ISO 9001 och ISO 14001 ska verksamheten årligen revideras av förbundets utsedda internrevisorer. Intern revision ingår i Vafabmiljös uppföljning av den egna verksamheten tillsammans med internkontrollplan och avvikelsehantering. Vissa verksamhetsdelar ska revideras regelbundet enligt en fastställd tidplan, andra följas upp när större ändringar har ägt rum på grund av ändrade externa krav, interna ändringar i arbetssätt, omorganisationer, justeringar i processer med mera.

Utgångspunkten ligger i processerna, som är navet i hur Vafabmiljö arbetar. Utifrån information från avvikelser, tidigare revisionsresultat och verksamhetsförändringar görs en prioritering av revisionsarbetet. Syftet med den interna revisionen är att ledning och verksamhet ska få en uppfattning om hur ledningssystemet fungerar och efterlevs, samt att identifiera förbättringar av verksamheten.

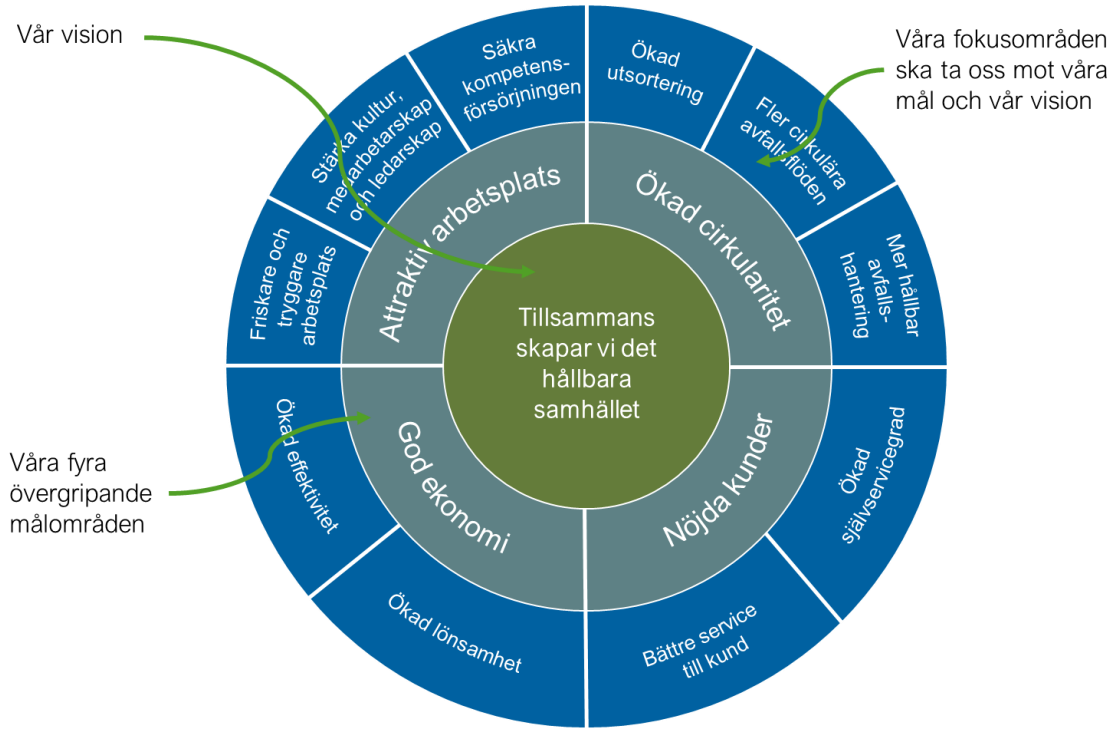
Ett nytt arbetssätt med fokus på strategiska målområden och processuppföljning har påbörjats. Den externa revisionen enligt certifieringsprogrammet visade att den systematiska uppföljningen av verksamheten ännu inte är fullt ut utvecklad.

Revisionen pekade även på behov av fortsatt anpassning av ledningssystemet till verksamhetens förutsättningar. Åtgärder har identifierats och ett utvecklingsarbete bedrivs i syfte att stärka uppföljning och styrning.

1.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Vafabmiljö kommunalförbund bedriver uppföljning och planering av verksamheten baserat på det strategiska ögat, vilket omfattar fyra centrala målområden: Attraktiv arbetsplats, Ökad cirkularitet, Nöjda kunder och God ekonomi. Dessa målområden återspeglar förbundets vision om att tillsammans med kunder och intressenter bidra till ett hållbart samhälle. Genom tydligt definierade fokusområden och nyckeltal övervakas verksamhetens utveckling noggrant för att säkerställa att fastställda mål uppnås.

Figur 2: Strategiska ögat, mål och fokusområden

1.6.1 Strategiska utvecklingsprojekt

För att långsiktigt säkerställa god ekonomisk hushållning och nå målen inom det strategiska ögat driver kommunalförbundet flera större strategiska utvecklingsprojekt. Projekten syftar till att stärka förbundets förmåga att leverera sitt uppdrag med hög kvalitet, god kostnadseffektivitet och ökad hållbarhet. Sammantaget bidrar projekten till att utveckla cirkulära flöden, stärka kundnyttan, skapa en attraktiv arbetsplats samt säkerställa en stabil ekonomisk utveckling över tid.

De strategiska utvecklingsprojekten omfattar bland annat förändringar inom insamling, införande av nya digitala stöd för HR- och löneprocesser samt utveckling och modernisering av återbruken.

INSAMLING I EGEN REGI

Projektets mål är att all insamling av mat- och restavfall inom regionen successivt ska ske i egen regi. Syftet är att öka rådighet över fordon och personal, förbättra planering och uppföljning samt skapa förutsättningar för ökad kvalitet och långsiktig kostnadskontroll.

Under 2025 har projektet genomförts enligt plan. Tidigare upphandlade fordon har levererats och rekrytering av personal har slutförts i avtalsområde Väst. Ytor och lokaler för fordon och personal har färdigställts successivt genom både hyreslösningar och etablering av egna lokaler. Under året togs ordinarie lokaler i Fagersta i bruk.

Insamlingen i egen regi påbörjades i avtalsområde Väst den 1 oktober 2025. Inledningsvis sker drift parallellt med justeringar och optimering av rutter. Övertagandet i avtalsområde Öst planeras till början av 2026, där förberedelser fortlöper enligt fastställd tidplan.

SKIFTET – NYTT HR- OCH LÖNESYSTEM

Projektet syftar till att effektivisera och automatisera HR- och löneprocesserna för att underlätta vardagen för chefer och medarbetare.

Under 2025 har avtal tecknats med leverantör av lönesystem (Flex Applications). Systemet har under hösten byggts upp, anpassats och testats i nära samverkan med leverantören och representanter från organisationen. Arbetet med HR-systemet har fortsatt enligt plan efter ett omtag i upphandlingen, med målsättning att teckna avtal med vald HR-systemleverantör i början av 2026. Implementering av HR-systemet och tillhörande arbetssätt planeras att inledas under våren 2026.

Parallellt har insatser genomförts inom förändringsledning och kommunikation för att säkerställa ett hållbart införande av de nya systemen i organisationen.

NÄRSORTERAT – FASTIGHETSNÄRA INSAMLING AV FÖRPACKNINGAR

Projektet Närsorterat omfattar utbyggnad av fastighetsnära insamling av förpackningar för hushåll i regionen.

Utbyggnaden löper enligt plan för småhus med enskild insamling. Under 2025 har samtliga småhus i Västerås erhållit kärl för plast- och pappersförpackningar. Under 2026 planeras resterande småhus i regionen att omfattas, totalt cirka 46 000 hushåll.

För gemensamhetslösningar i flerbostadshus och samfälligheter fortskrider arbetet successivt. Projektet bedöms inte vara fullt färdigställt vid utgången av 2026, främst till följd av att fastighetsägare och samfälligheter ansvarar för val och etablering av hämtplatser där Vafabmiljö saknar rådighet. Av totalt cirka 2 700 gemensamhetslösningar i hela regionen har omkring 1 600 påbörjat processen.

För fraktionerna glas och metall har beslut fattats att tillfälligt pausa införandet av fastighetsnära insamling för fortsatt utredning av lämpligt insamlingssystem. Bakgrunden är att befintliga insamlingslösningar bedöms fungera väl och att ytterligare förändringar behöver analyseras utifrån miljönytta, arbetsmiljö, kundpåverkan, resursutnyttjande och ekonomiska konsekvenser. Dessa fraktioner kommer därmed inte att omfattas av Närsorterat vid utgången av 2026.

ÅTERBRUK 2.0

Återbruk 2.0 är ett långsiktigt projekt med syfte att stärka återanvändning och återvinning genom nya och moderniserade återbruk. En genomförandeplan har tagits fram och målsättningen är att successivt utveckla återbruken fram till 2033.

Byggstart för ett nytt återbruk i Hallstahammar planeras till våren 2026. Upphandling av entreprenör pågår men har fördröjts något, vilket kan påverka tidplanen. Under 2025 har även dialoger förts om lokalisering av nya återbruk i Surahammar, Arboga, Enköping och Västerås. Arbetet med att säkra lämplig mark har visat sig vara en utmaning och bedöms kräva fortsatt samverkan med berörda kommuner.

Parallellt med nyetableringar pågår ett arbete med att implementera ett gemensamt gestaltningskoncept vid befintliga återbruk. Detta arbete fortlöper enligt plan.

1.6.2 Kommunalförbundets måluppfyllelse

Kommunalförbundets måluppfyllelse redovisas per målområde och baseras på uppföljning av fastställda fokusområden och nyckeltal. Bedömningen görs utifrån årets utfall, identifierade trender samt kända förutsättningar.

ATTRAKTIV ARBETSPLATS

Ambitionen är att skapa en arbetsplats där medarbetare trivs, utvecklas och bidrar till verksamhetens framgång. För att uppnå detta fokuseras på följande områden:

- Friskare och tryggare arbetsplats: Arbetet är inriktat på att minska sjukfrånvaro och skapa en säker arbetsmiljö.
- Stärka kultur, medarbetarskap och ledarskap: Insatser genomförs för att förstärka arbetskulturen och höja medarbetarnas engagemang
- Säkra kompetensförsörjningen: Fokus ligger på att skapa en attraktiv arbetsplats vilket gör att vi både kan behålla och utveckla våra nuvarande medarbetare samt attrahera nya talanger.

För att följa upp hur arbetet fortskrider inom de framtagna fokusområdena följs nyckeltal upp kontinuerligt under året.

Tabell 2: Nyckeltal Attraktiv arbetsplats

Fokusområde	Nyckeltal	Målvärde	Utfall
Friskare och tryggare arbetsplats	Sjukfrånvaro (%)	5,0 %	4,0 %
	Andel riskobservationer i relation till antal olyckor, tillbud och riskobservationer	55 %	46 %
Stärka kultur, medarbetarskap och ledarskap	Medarbetarenkät (index)	4,0	4,0
Säkra kompetensförsörjningen	Attraktiv Arbetsgivareindex	-	-

Sjukfrånvaron uppgick under helåret till 4,0 procent, vilket innebär att målnivån om högst 5,0 procent uppnåddes med god marginal. Minskningen bedöms vara ett resultat av ett strukturerat och målinriktat arbetsmiljöarbete under det senaste året.

Andelen riskobservationer uppgick till 46 procent, vilket är lägre än målnivån om 55 procent. En möjlig förklaring är att rapporterade riskobservationer i vissa fall inte upplevs leda till konkreta åtgärder. Ett fortsatt arbete med att stärka riskmedvetenheten samt tydliggöra återkoppling och uppföljning av rapporterade risker bedöms kunna bidra till en ökad rapporteringsgrad framöver.

Målet för medarbetarenkäten var satt till ett index om 4,0 och uppnåddes under året. Inom fokusområdet säkrad kompetensförsörjning infördes under året Attraktiv Arbetsgivareindex som nytt nyckeltal. Då mätetalet införts under året saknas ännu utfall för 2025.

Sammantaget bedöms målet att vara en attraktiv arbetsplats vara uppnått.

ÖKAD CIRKULARITET

Arbetet med att främja cirkularitet är avgörande för Vafabmiljös hållbarhetsarbete. Följande fokusområden prioriteras:

- Ökad utsortering: Arbetet syftar till att minska mängden restavfall genom ökad sortering av återvinningsbara material.
- Fler cirkulära avfallsflöden: Målsättningen är att etablera nya cirkulära flöden vilket ska bidra till en mer hållbar resursanvändning.

För att övervaka framstegen inom de angivna fokusområdena bevakas nedanstående nyckeltal löpande under året.

Tabell 3: Nyckeltal fokusområden Ökad cirkularitet

Fokusområde	Nyckeltal	Målvärde	Utfall
Ökad utsortering	Minskning av hushållens restavfall (kg/pers och år)	116 kg/person och år	128,4 kg/person och år
Fler cirkulära avfallsflöden	Antal nya cirkulära flöden etablerade jämfört med 2023	2 nya varje år	2 st
Mer hållbar avfallshantering	Kartläggning och prioritering av förbättringar	Kartläggning och prioritering genomfört	Kartläggning och prioritering genomfört

Mängden restavfall per person har minskat under året. Minskningen bedöms främst bero på ökad uppmärksamhet kring textilavfall samt införandet av Närsorterat. Från och med den 1 oktober 2025 tillåts dock trasiga och smutsiga textilier åter att lämnas i restavfallet, vilket innebär att minskningen av restavfall kopplat till textilavfall kan komma att bli tillfällig.

Trots den minskning som skett under året ligger utfallet fortsatt över målnivån om 116 kg restavfall per person och år. Utfallet för helåret uppgår till 128,4 kg per person, vilket motsvarar en minskning med 11,5 procent sedan 2020, jämfört med målet om en minskning på 20 procent. Målnivån fastställdes utifrån en tidigare planering för införandet av Närsorterat, där utbyggnaden bedömdes ske snabbare än vad som blivit fallet.

Att mängden restavfall fortsatt ligger på en hög nivå medför ökade kostnader för behandling genom förbränning. Därutöver innebär det att material som hade kunnat användas för biogasproduktion eller materialåtervinning i stället går till energiutvinning.

Inom fokusområdet Fler cirkulära avfallsflöden har målet om två nya etablerade flöden uppnåtts. Under året har separat insamling av fiskeredskap införts vid samtliga återbruk. Därutöver har hanteringen av förpackat livsmedel förbättrats genom att avemballering numera sker i den egna biogasanläggningen, vilket möjliggör materialåtervinning av förpackningarna.

Det nya nyckeltalet inom fokusområdet Mer hållbar avfallshantering har uppnåtts genom genomförd kartläggning och prioritering av förbättringsåtgärder. Bland annat har arbete med viltsäkring av anläggningarna samt förbättrad materialhantering vid pappershallen påbörjats. Arbetet fortsätter under 2026.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att målen inom ökad cirkularitet delvis har uppnåtts.

NÖJDA KUNDER

Förbundet strävar efter att stärka kundernas förtroende och säkerställa att de tjänster som erbjuds håller högsta möjliga kvalitet. Följande fokusområden har hög prioritet:

- Bättre service till kund: Här ligger fokus på att förbättra service och kundbemötande genom att mäta olika index kopplade till nöjdhet.
- Ökad självservicegrad: Genom utveckling och förbättring av digitala tjänster är målsättningen att öka antalet självservicetjänster till både privat- och företagskunder.

Under året följs nedanstående nyckeltal upp för att bedöma hur arbetet inom fokusområdena utvecklas.

Tabell 4: Nyckeltal fokusområden Nöjda kunder

Fokusområde	Nyckeltal	Målvärde	Utfall
Bättre service till kund	NKI privatkund	85 %	Ej mätt
	NKI företagskund	85 %	Ej mätt
	Nytt abonnemang – nöjd kund	88 %	Ej mätt
Ökad självservicegrad	Självservicegrad privatkunder (antal tjänster)	7	9
	Självservicegrad företagskunder	Förstudie klar	Ej påbörjat

Under 2025 har inga kundmätningar genomförts inom målområdet nöjda kunder på grund av försenad upphandling av enkätverktyg. Detta innebär att måluppföljning av NKI för privat- och företagskunder samt nyckeltalet *Nöjd ny kund* inte har kunnat göras under året. Mätningar planeras att genomföras under 2026.

Inom fokusområdet Ökad självservicegrad har utvecklingen för privatkunder fortsatt. Antalet tillgängliga självservicetjänster uppgår till nio, vilket överstiger målnivån om sju tjänster. Arbetet med att utveckla självservice för företagskunder har ännu inte påbörjats på grund av att förstudien inför en företagsportal försenats. Förseningen beror främst på begränsade resurser samt avvaktan kring ny IT-arkitektur.

För att skapa bättre förutsättningar för framtida kundmätningar planeras införande av nya verktyg och arbetssätt under kommande år. Bland annat avses kundundersökningar genomföras under 2026, och en förstudie av ny webb med tillhörande tjänster planeras att initieras.

Sammantaget bedöms målen inom målområdet nöjda kunder vara delvis uppnådda. Målen kopplade till kundnöjdhet har inte kunnat följas upp under året till följd av att planerade mätningar ännu inte genomförts, medan målet om ökad självservicegrad för privatkunder har uppnåtts.

GOD EKONOMI

För att långsiktigt kunna upprätthålla en hållbar och stabil ekonomi fokuserar förbundet på följande områden:

- Ökad lönsamhet: Målet är att uppnå ett resultat på minst 5 procent i affärsuppdraget, vilket bidrar till att minska lånebehovet och stärka den ekonomiska stabiliteten. Nya initiativ att öka lönsamheten tas fram årligen och följs upp kontinuerligt.
- Ökad effektivitet: Genom att optimera resursanvändningen strävas det efter att öka effektiviteten. Nya initiativ att öka effektiviteten tas fram årligen och följs upp kontinuerligt.

Arbetets framsteg inom fokusområdena övervakas genom en kontinuerlig uppföljning av nedanstående nyckeltal under året.

Tabell 5: Nyckeltal fokusområden God ekonomi

Fokusområde	Nyckeltal	Målvärde	Utfall
Ökad lönsamhet och effektivitet	Resultatnivå i affärsuppdraget (minst 5 %)	7,2 %	11,4 %
	Resultat i kommunalt uppdrag efter justering resultatutjämningsfond i balans	0	0
	Förbundets soliditet (%)	10,6 %	12,6 %
	Årlig ekonomisk förbättring av effektivitets- och lönsamhetsinitiativ (mnkr)	10 mnkr	10 mnkr

Resultatnivån för affärsuppdraget uppgår till 11,4 procent, vilket överstiger både kravet på minst 5 procent vinstmarginal och årets målnivå på 7,2 procent. Den positiva avvikelsen förklaras främst av försäljningen av Norsa energiåtervinning för 12 mnkr. Justerat för detta hade resultatnivån uppgått till 8,1 procent, vilket är över årets målnivå.

Det kommunala uppdraget är i balans efter justering mot resultatutjämningsfonden, vilket innebär att målet uppnås.

Soliditeten är 12,6 procent, vilket överstiger både föregående års nivå och målnivån på 10,6 procent. Detta visar på en långsiktigt positiv utveckling av förbundets finansiella ställning.

Effekten av genomförda effektiviserings- och lönsamhetsinitiativ är 10 mnkr, vilket är på målnivån. Dessa åtgärder bidrar till ett stärkt ekonomiskt handlingsutrymme på längre sikt.

Den samlade bedömningen är att målen inom området God ekonomi uppnås, även om den starka resultatnivån till stor del förklaras av engångseffekten från försäljningen av Norsa energiåtervinning.

1.6.3 Bedömning om god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning uppfylls vid en god måluppfyllelse inom de fyra målområdena Attraktiv arbetsplats, Ökad cirkularitet, Nöjda kunder och God ekonomi. Den sammanvägda bedömningen är att Vafabmiljö har en god ekonomisk hushållning. Utifrån årets uppföljning kommer det att krävas insatser inom områdena Ökad cirkularitet och Nöjda kunder för en ökad måluppfyllelse.

1.6.4 Ekonomisk ställning

Kommunalförbundets ekonomiska ställning för 2025 har stärkts jämfört med föregående år. Årets resultat uppgår till 41,1 mnkr, vilket innebär en förbättring med 41,9 mnkr jämfört med 2024 och en positiv avvikelse mot budget. Resultatet har haft en direkt påverkan på det egna kapitalets utveckling.

Tabell 6: Ekonomisk ställning, mnkr

	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Resultat före jämförelsestörande poster	5,9	28,3	29	0,7
Jämförelsestörande poster	-6,7	0	12,1	12,1
Resultat	**-0,8**	**28,3**	**41,1**	**12,8**
Soliditet (%)	9,0%	10,6%	12,6%	2
Investeringar	114	257	169,9	-87
Räntebärande skulder	335		374	
Pensionsförpliktelser	59,5		61,9	

Affärsuppdraget redovisar ett resultat som överstiger föregående års nivå. Försäljningen av Norsa energiåtervinning har påverkat resultatet positivt med 12,0 mnkr och utgör en jämförelsestörande post. Justerat för denna post uppgår resultatnivån i affärsuppdraget till 8,1 procent. Det kommunala uppdraget redovisar ett resultat i balans efter justering mot resultatutjämningsfonden.

Soliditeten uppgår vid årets slut till 12,6 procent, jämfört med 9,0 procent föregående år. Förändringen förklaras huvudsakligen av årets positiva resultat och den därav följande ökningen av eget kapital.

De totala investeringarna uppgick under året till 169,9 mnkr (inklusive utgifter för sluttäckningar av gamla deponier på 0,9 mnkr), vilket är en ökning jämfört med föregående år. Utfallet understiger budget med 87 mnkr, vilket främst beror på att flera större projekt senarelagts. Investeringarna avser i huvudsak inköp av fordon, kärl och övrig infrastruktur kopplade till beslutade verksamhetsförändringar. Investeringarna har finansierats genom kassaflöde från den löpande verksamheten i kombination med ökad upplåning, vilket medfört att de långfristiga skulderna har ökat under året.

Pensionsförpliktelserna uppgår per den 31 december 2025 till 61,9 mnkr, jämfört med 59,5 mnkr föregående år. Ökningen är främst hänförlig till årets pensionsavsättning. Samtliga pensionsåtaganden redovisas som avsättning i balansräkningen.

Sammantaget visar balansräkningen vid årets slut en ökning av eget kapital samt en högre investerings- och skuldsättningsnivå jämfört med föregående år, vilket återspeglar genomförda och pågående verksamhetsförändringar.

1.7 Balanskravsresultat

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att ett eventuellt negativt resultat ska regleras inom tre år. För att pröva om balanskravet uppfylls upprättas en balanskravsutredning.

Tabell 7: Balanskravsutredning kommunalförbundet, mnkr

	2025
Årets resultat enligt resultaträkningen	**41,1**
– Samtliga realisationsvinster	-13,8
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
–/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-
–/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**27,3**
– Reservering av medel till resultatreserv	-
+ Användning av medel från resultatreserv	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
Balanskravsresultat	**27,3**

Förbundets resultat för 2025 uppgår till 41,1 mnkr. Efter justering för realisationsvinster uppgår resultatet efter balanskravsjusteringar till 27,3 mnkr, vilket även utgör årets balanskravsresultat. Balanskravet uppfylls därmed och förbundet har en ekonomi i balans för 2025.

1.8 Väsentliga personalförhållanden

1.8.1 Personal, antal anställda och sjukfrånvaro

I tabellen nedan redovisas personalstatistik för kommunalförbundet.

Tabell 8: Personalstatistik

	2021	2022	2023	2024	2025
Medelantal tillsvidareanställda	264	261	265	276	298
Antal män/kvinnor	186/78	180/81	176/89	177/99	184/114
Antal timanställda och vikarier	65	57	81	77	80
Medarbetarkostnader, mnkr	178,6	175,3	192,5	216,7	222,3
Sjukfrånvaro					
Total sjukfrånvaro *	5,6%	6,5%	6,4%	5,6%	4,0%
– långtidssjukfrånvaro **	41,4%	43,5%	43,8%	38,9%	25,0%
– sjukfrånvaro för män	5,8%	6,1%	6,5%	5,0%	3,9%
– sjukfrånvaro för kvinnor	5,2%	7,4%	6,1%	6,7%	4,3%
– anställda 29 år	2,6%	6,1%	5,6%	5,5%	3,5%
– anställda 30–49 år	4,5%	4,8%	5,0%	5,3%	3,8%
– anställda 50 år –	7,6%	8,3%	8,0%	5,9%	5,1%

*I procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

**I procent av total sjukfrånvaro. Med långtidsfrånvaro avses sjukfrånvaro under en sammanhängande tid över 60 dagar eller mer.

1.9 Förväntad utveckling

Den förväntade utvecklingen för Vafabmiljö under de kommande åren präglas av genomförandet av flera omfattande beslutade förändringar inom insamling. Parallellt fortsätter utvecklingen av återbruken i enlighet med den beslutade genomförandeplanen för Återbruk 2.0. Den förväntade utvecklingen baseras på beslutade planer och budgetar samt på kända förhållanden och bedömningar av identifierade risker och osäkerhetsfaktorer.

VERKSAMHETSUTVECKLING OCH BESLUTADE FÖRÄNDRINGAR

Projektet Närsorterat utgör en central del av den kommande verksamhetsutvecklingen och medför successivt ökade behov av investeringar och personalresurser. På längre sikt förväntas projektet bidra till ökad utsortering och minskade mängder restavfall, medan genomförandefasen innebär ökade driftkostnader och ett ökat resursbehov.

Beslutet att övergå till insamling i egen regi innebär att kommunalförbundet successivt tar över insamlingen av mat- och restavfall i samtliga geografiska områden i takt med att befintliga entreprenadavtal löper ut under 2025 och 2026. Förändringen bedöms på längre sikt ge förbättrade förutsättningar för kostnadskontroll och kvalitet i insamlingslogistiken. Under genomförandefasen uppstår ökade kostnader och ett behov av organisatorisk anpassning.

Utvecklingen av återbruken fortsätter inom ramen för Återbruk 2.0 och omfattar både nyetableringar och modernisering av befintliga återbruk och avfallsanläggningar. Arbetet syftar till att stärka återanvändning och bidra till mer resurseffektiva flöden genom förbättrad sortering, logistik och hantering av material. Genomförandet medför betydande investeringar och ökade kapitalkostnader under planperioden.

FÖRVÄNTAD EKONOMISK UTVECKLING

Den ekonomiska utvecklingen under de kommande åren påverkas i hög grad av genomförandet av beslutade utvecklings- och investeringsprojekt. Intäkterna förväntas öka främst genom justeringar av avfallstaxor, ersättningar för insamling av förpackningar samt en växande abonnentbas till följd av nybyggnation.

Samtidigt bedöms kostnaderna öka, framför allt genom högre personalkostnader kopplade till utökad operativ verksamhet samt genom ökade avskrivningar till följd av investeringar i fordon, kärl, återbruk och avfallsanläggningar. De finansiella kostnaderna förväntas öka till följd av ett större lånebehov under planperioden, bland annat kopplat till investeringar inom Närsorterat, insamling i egen regi samt ny- och ombyggnation av återbruk och avfallsanläggningar.

Affärsuppdraget förväntas även fortsättningsvis bidra positivt till kommunalförbundets ekonomi genom ett resultat i linje med den långsiktiga målsättningen om minst fem procents vinstmarginal. Det kommunala uppdraget planeras att bedrivas med resultat i balans över tid, med möjlighet att hantera tillfälliga underskott genom resultatfonden.

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Den förväntade utvecklingen är förenad med flera risker och osäkerhetsfaktorer. Genomförandet av omfattande utvecklings- och investeringsprojekt innebär risker kopplade till tidplaner, kostnadsutveckling samt tillgång till personal och andra nödvändiga resurser. Avvikelser i genomförandet kan påverka både resultat och likviditet.

Verksamheten påverkas även av marknadsrelaterade risker, bland annat prisutvecklingen på återvunnet material, biogas och energi samt förändringar i efterfrågan inom affärsuppdraget. Förändringar i ränteläge och finansieringsvillkor utgör ytterligare osäkerhetsfaktorer, särskilt mot bakgrund av det ökade lånebehov som följer av planerade investeringar.

Därutöver kan regelverksförändringar inom avfallsområdet påverka både verksamhetens omfattning och de ekonomiska förutsättningarna. Promemorian ”Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi” (KN2024/02249) har resulterat i författningsförslag som kommer påverka kommunernas ansvar inom avfallsområdet. Om förslagen genomförs kommer det påverka vilka avfallsflöden som ingår i det kommunala uppdraget samt hur insamling och behandling finansieras.

Utöver detta kan även framtida förändringar i miljö-, klimat- och avfallslagstiftning, som i nuläget inte är kända eller möjliga att förutse i detalj, påverka förutsättningarna för avfallshantering och energiåtervinning. Sådana förändringar kan medföra behov av anpassningar i verksamheten samt påverka kostnadsnivåer och finansieringsmodeller.

Inom området konkurrenslagstiftning har utredningen *SOU 2025:22 – Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet* föreslagit en ny lag om offentlig säljverksamhet, inklusive förbud mot offentlig säljverksamhet som otillbörligt påverkar konkurrensen samt krav på särskild redovisning och utvärdering. Utredningen är föremål för fortsatt beredning och eventuella konsekvenser för kommunalförbundets affärsuppdrag är i nuläget svåra att bedöma.

Sammantaget bedöms den förväntade utvecklingen innebära både möjligheter och utmaningar. Genom fortsatt strukturerad uppföljning av ekonomi och verksamhet samt anpassning till förändrade förutsättningar bedöms kommunalförbundet ha förutsättningar att hantera identifierade risker och nå de långsiktiga målen.

2 Årsbokslut

Årsbokslutet omfattar resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och är upprättat i enlighet med lagen om kommunal redovisning och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Samtliga belopp redovisas i tkr.

2.1 Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2025	2024
Verksamhetens intäkter	2	867 767	888 507
Verksamhetens kostnader	3	-734 321	-766 081
Avskrivningar	4	-96 472	-108 915
Nedskrivning Norsa energiåtervinning		0	-13 753
Verksamhetens nettokostnader		**36 974**	**-243**
Finansiella intäkter	5	1 443	7 329
Finansiella kostnader	6	-9 324	-7 911
Resultat efter finansiella poster		**29 093**	**-824**
Extraordinära poster	7	12 000	0
Årets resultat		**41 093**	**-824**

2.2 Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	8		
Immateriella anläggningstillgångar		3 311	4 407
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		319 657	308 113
Maskiner och inventarier		375 523	311 889
Övriga materiella anläggningstillgångar		44 244	45 979
Finansiella anläggningstillgångar			
Övriga finansiella anläggningstillgångar	9	678	678
Summa anläggningstillgångar		**743 413**	**671 065**
Omsättningstillgångar			
Förråd och lager		9 652	17 060
Fordringar	10	173 239	220 039
Kassa och bank		133 267	125 521
Summa omsättningstillgångar		**316 158**	**362 620**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 059 570**	**1 033 685**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	11		
Eget kapital vid årets början		92 711	93 535
Årets resultat		41 093	-824
Eget kapital vid årets slut		**133 804**	**92 711**
Avsättningar			
Avsatt för pensioner och liknande förpliktelser	12	61 860	59 542
Andra avsättningar	13	237 454	261 313
Summa avsättningar		**299 314**	**320 855**
Skulder			
Långfristiga skulder	14	400 204	364 261
Kortfristiga skulder	15	226 247	255 857
Summa skulder		**626 451**	**620 118**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**1 059 570**	**1 033 685**

2.3 Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	Not	2025	2024
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		41 093	-824
Justeringar som inte ingår i kassaflödet	16	74 932	139 389
Poster som redovisas i annan sektion	17	-13 833	-1 772
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**102 192**	**136 793**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager		7 409	-3 042
Förändring av kortfristiga fordringar		46 800	-56 916
Förändring av kortfristiga skulder		-29 610	1 530
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**126 791**	**78 365**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		0	-508
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-169 035	-92 872
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		14 048	2 077
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		0	-10 592
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	67 273
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-154 987**	**-34 622**
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån/amorteringar		-3 756	-1 292
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-3 756**	**-1 292**
Årets kassaflöde		**-31 952**	**42 451**
Likvida medel vid årets början		-143 312	-185 763
Likvida medel vid årets slut	17	**-175 265**	**-143 312**

2.4 Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Lagstiftning
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Resultaträkning
Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäljning redovisas efter avdrag för moms och rabatter. Förbundet följer RKR R2 vid redovisning av investeringsbidrag. Denna princip innebär att bidraget bokförs som en långfristig skuld i balansräkningen för att sedan intäktsföras i samma takt som avskrivningen för den tillgång stödet avser. Skatt för avfall som läggs på den aktiva deponin belastar resultatet månatligen. Periodisering av intäkter och kostnader hänförliga till perioden har gjorts enligt god redovisningssed. Tid som aktiveras i investeringsprojekt bokförs som en intäkt.

Köp av tjänster internt består huvudsakligen av transporttjänster samt behandling av avfall och prissätts enligt marknadspris.

Det uppdrag att ta hand om avfall som kommunalförbundet har enligt 15 kap miljöbalken (kommunala uppdraget) särredovisas från affärsuppdraget. I affärsuppdraget ingår tjänster som kommunalförbundet utför åt medlemskommunerna samt den affärsverksamhet som bedrivs på den konkurrensutsatta marknaden. Intäkter och kostnader som direkt kan härledas till det kommunala uppdraget respektive affärsuppdraget tilldelas direkt till respektive uppdrag. Intäkter och kostnader som inte direkt kan härledas till respektive uppdrag fördelas med hjälp av fördelningsnycklar baserade på i första hand andel mängd hushållsavfall/verksamhetsavfall eller uppskattad tidsåtgång för respektive uppdrag.

Balansräkning
Överordnad princip för värdering av tillgångar och skulder är försiktighetsprincipen, som innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Periodiseringar av inkomst och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Immateriella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärdet av den tekniskt färdigställda och användbara funktionen enligt RKR R3. Materiella anläggningstillgångar aktiveras till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar som beräknas utifrån förväntad nyttjandeperiod. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för ett prisbasbelopp. Inga räntor aktiveras.

Omsättningstillgångar värderas till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet. Fordringar har efter en åldersmässig prövning upptagits till det belopp de förväntas inflyta.
Avskrivningar av anläggningstillgångar är redovisade utifrån bedömd nyttjandeperiod per anläggning. Avskrivningar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på

anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivningen påbörjas senast tertialet efter driftstart eller efter slutbesiktning. Förbundet efterlever komponentavskrivning enligt RKR R4 för tillgångar med olika nyttjandeperiod. I speciella fall används en annan avskrivningsmetod när den bättre återspeglar tillgångens förbrukning. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt, exempelvis verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar. Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd nyttjandeperiod ändras avskrivningstiden om den bedöms vara kortare. Bedöms nyttjandeperioden vara längre ändras den normalt bara om det påverkar resultatet betydligt. Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 10 år eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 500 tkr. Tid som läggs på investeringsprojekt aktiveras om det är i större omfattning. För aktiva deponier används en produktionsberoende avskrivningsmetod, dvs avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella tillgångar	3–8 år
Mark	-
Markanläggningar	3–40 år
Byggnader	15–30 år
Tekniska anläggningar	5–15 år
Maskiner, fordon och inventarier	3–15 år

De leasingavtal som avser fordon klassas som finansiell leasing. Avtal med en löptid på mer än 36 månader hanteras enligt rekommendation i RKR R5.

Uppskattningar och bedömningar görs även i samband med avsättningar för deponiåtaganden. Förbundet redovisar avsättning för framtida kostnader avseende sluttäckning, efterbehandling och miljökontroll där avsättningen baseras på bedömda framtida åtgärdskostnader, beräknad återstående efterbehandlingstid, bedömd kvarstående nyttjandetid för aktiva deponier, diskonteringsränta och förväntad prisutveckling. Uppskattningarna baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer som bedöms rimliga under rådande förhållanden. Faktiskt utfall kan avvika från gjorda uppskattningar. Beräkningarna är förenade med osäkerhet då framtida miljökrav, tekniska lösningar och kostnadsutveckling kan förändras över tid. Avsättningar för framtida deponikostnader redovisas i enlighet med RKR R9 trygga säkerhet om att avsatta medel finns för sluttäckning samt drift och skötsel i 30 år efter färdigställd sluttäckning.

Pensionsförpliktelser för förbundets anställda redovisas som en pensionsavsättning och avviker från RKR R10 där pensioner intjänade före 1998 skall redovisas som ansvarsförbindelse. Ingen av de förtroendevalda har uppdrag på en betydande del av en heltid och har därmed inte rätt till pension enligt ”Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda”. Förbundet har valt, i likhet med tidigare år, att redovisa samtliga pensionsåtaganden under avsättningar i balansräkningen och inte under ansvarsförbindelser.

Drift- och investeringsredovisning upprättas enligt RKR R14.

I enlighet med RKR R17 lämnas upplysning om eventuella förändringar i tillämpade redovisningsprinciper. Under året har inga förändringar skett jämfört med den senaste årsredovisningen. Redovisningsprinciperna är oförändrade och konsekvent tillämpade.

Samtliga belopp redovisas i tkr. Avrundningsdifferenser från bokslutsprogrammet kan göra att summeringar avviker med 1 tkr från balans- och resultaträkning.

Not 2 Verksamhetens intäkter

Belopp i tkr	2025	2024
Taxor och avgifter	505 830	482 927
Upplösning av ackumulerat överuttag sluttäckning	-14 212	10 242
Försäljningsintäkter:		
– fordonsgas	110 403	139 820
– fjärrvärme	2 628	10 089
– återvinningsmaterial och bränslen	60 240	68 267
Behandlingsintäkter:		
– schakt- och deponimassor	53 603	43 146
– bränsle	23 943	22 978
– övriga behandlingsintäkter	72 598	65 855
Transportintäkter	24 379	19 681
Hyror och arrenden	7 045	6 689
Försäljning av tjänster	7 917	4 158
Realisationsvinst	2 495	2 268
Övriga intäkter	4 162	4 521
Bidrag från staten	8 475	7 402
Justering gemensam resultatutjämningsfond	-1 739	462
Summa verksamhetens intäkter	**867 767**	**888 505**

Not 3 Verksamhetens kostnader

Belopp i tkr	2025	2024
Löner och sociala avgifter	-208 198	-189 534
Pensionskostnader	-14 129	-27 194
Transporttjänster	-132 759	-145 635
El, värme och vatten	-10 424	-14 112
Drivmedel	-9 216	-9 896
Inköp av gas	-42 335	-42 266
Extern avfallsbehandling	-78 025	-77 201
Övriga verksamhetskostnader	-123 542	-137 173
Övriga tjänster	-56 223	-62 564
Övriga externa kostnader	-59 469	-60 506
Summa verksamhetens kostnader	**-734 321**	**-766 081**

Not 4 Avskrivningar

Belopp i tkr	2025	2024
Avskrivning byggnader och anläggningar	-22 923	-45 019
Avskrivning maskiner och inventarier	-72 453	-76 612
Avskrivning på immateriella anläggningar	-1 095	-1 037
Summa avskrivningar	**-96 472**	**-122 668**

Not 5 Finansiella intäkter

Belopp i tkr	2025	2024
Ränteintäkter	1 299	333
Intäkt från likvidation VafabMiljö AB	144	6 996
Summa finansiella intäkter	**1 443**	**7 329**

Not 6 Finansiella kostnader

Belopp i tkr	2025	2024
Räntekostnader	-3 550	-4 023
Bankgarantier, ränteavgift på revers	-3 846	-3 676
Övriga finansiella kostnader	-1 928	-211
Summa finansiella kostnader	**-9 324**	**-7 911**

Not 7 Extraordinära poster

Belopp i tkr	2025	2024
Försäljning Norsa energiåtervinning	12 000	0

Not 8 Anläggningstillgångar

Belopp i tkr	Immateriella anläggningar	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella anläggningar	Finansiella anläggningar	Totalt
Ingående anskaffningsvärde	6 181	553 762	786 023	45 979	678	1 392 623
Årets aktiverade utgifter	0	34 534	131 382	3 119	0	169 035
Försäljningar och utrangeringar	0	-1 769	-60 946	0	0	-62 715
Omklassificeringar	0	0	4 855	-4 855	0	0
Utgående ack. anskaffningsvärde	**6 181**	**586 527**	**861 314**	**44 243**	**678**	**1 498 943**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 774	-245 649	-474 134	0	0	-721 557
Försäljningar och utrangeringar	0	1 702	60 797	0	0	62 499
Årets avskrivningar	-1 095	-22 923	-72 453	0	0	-96 471
Utgående ack. avskrivningar	**-2 869**	**-266 870**	**-485 790**	**0**	**0**	**-755 529**
Utgående restvärde enligt plan	**3 311**	**319 657**	**375 523**	**44 244**	**678**	**743 413**

Not 9 Finansiella anläggningstillgångar

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Utsläppsrätter	678	678

Not 10 Fordringar

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar	67 148	71 777
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	85 002	78 544
Övriga kortfristiga fordringar	21 089	69 718
Summa fordringar	**173 239**	**220 039**

Not 11 Eget kapital

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Övrigt eget kapital	92 711	93 535
Årets resultat	41 093	-824
	133 804	**92 711**

Not 12 Avsatt för pensioner och liknande förpliktelser

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Ingående pensionsavsättning	59 542	48 518
Årets avsättning	2 318	11 024
Utgående pensionsavsättning	**61 860**	**59 542**
Pensionsförpliktelse		
Avsättning	54 864	52 234
Ansvarsförbindelse	6 996	7 308
Total pensionsförpliktelse	**61 860**	**59 542**

Not 13 Andra avsättningar

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Avsatt för återställande av inaktiva deponier*	181 301	183 688
Avsatt för återställande av aktiv deponi**	32 308	32 502
Över/underutnyttjande av sluttäckningskostnader	23 604	9 391
Avsättning för Co2-skatt	242	35 732
	237 454	**261 313**

* Under 2017 och 2023 har förbundet gjort tilläggsavsättningar med 110 mnkr respektive 107 mnkr för de inaktiva deponierna för att i enlighet med RKR R9 trygga säkerhet om att avsatta medel finns för sluttäckning samt drift och skötsel i 30 år efter färdigställd sluttäckning.

** Återställningsplanen för de aktiva deponierna är nuvärdesberäknad och uppdateras årligen, då uppskattas hur många år som återstår till respektive deponi är praktiskt full. Avsättningen kommer att reduceras i takt med att återställande och efterbehandling utförs.

Not 14 Långfristiga skulder

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Räntebärande skulder		
Checkräkningskredit Swedbank	308 532	268 834
Skuld till medlemskommuner	64 200	64 200
Finansiell leasing*	1 514	1 882
Summa räntebärande skulder	**374 246**	**334 916**
Icke räntebärande skulder		
Övriga långfristiga skulder**	25 957	29 346
Summa långfristiga skulder	**400 204**	**364 261**

Checkräkningskrediten har Västerås Stad som motpart och kreditgivare. Skuld till medlemskommunerna avser tidigare köp av aktier i VafabMiljö AB.

Uppgifter om upplåning

	2025	2024
Genomsnittlig låneränta	2,0	1,2

*Förfallostruktur finansiell leasing

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Förfaller inom ett år	380	0
Förfaller senare än ett år, men inom fem år	1 134	1 882
Förfaller senare än fem år	0	0
Utgående leasingskuld	**1 514**	**1 882**

**Förutbetalda investeringsbidrag

Belopp i tkr	2025	2024
Ingående balans	41 594	41 385
Nya bidrag	0	0
Resultatförda investeringsbidrag	0	0
Upplösning under året	-15 637	-12 248
Utgående balans	**25 957**	**29 137**

Not 15 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2025-12-31	2024-12-31
Leverantörsskulder	134 806	169 273
Moms och punktskatter	-10 413	-4 126
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	7 850	7 156
Pensionskostnader och löneskatt	22 801	21 131
Semesterlöneskuld	13 012	12 438
Upplupen resultatutjämningsfond abonnentintäkter	22 318	20 576
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	35 874	29 410
	226 247	**255 857**

Not 16 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

Belopp i tkr	2025	2024
Avskrivningar	96 472	122 668
Gjorda avsättningar	16 531	40 581
Ianspråktagna avsättningar	-38 071	-21 633
Övriga justeringsposter	0	-2 227
	74 932	**139 389**

Not 17 Poster som redovisas i annan sektion

Belopp i tkr	2025	2024
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-13 833	-1 772

Checkräkningskrediten i Swedbank klassificeras som likvida medel i kassaflödesanalysen. I balansräkningen redovisas checkräkningskrediten som långfristig skuld, se not 14.

Not 18 Kostnader för räkenskapsrevision

Belopp i tkr	2025	2024
Kostnader för räkenskapsrevision		
– Auktoriserade revisorer	60	60
Kostnad för övrig revision		
– Sakkunnigt biträde	60	0
Totala revisionskostnader	**120**	**60**

Not 19 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Inga ställda säkerheter eller eventualförpliktelser.

3 Drift- och investeringsredovisning

Driftbudget upprättas för kommunalförbundet. Det görs också en särredovisad budget för det kommunala uppdraget. Ett eventuellt överskott överförs till en resultatfond för att utnyttjas vid tillfälliga negativa resultat. Dessutom görs driftbudget för affärsuppdraget uppdelat på Marknad och Biogas.

Investeringsbudget upprättas för kommunalförbundet årligen. Investeringsprojekt som inte slutförts under året förs över till nästa års investeringsbudget inom given ram.

3.1 Internredovisningsprinciper

Interna transaktioner, såsom köp och försäljning av transporttjänster samt avfallsbehandling, sker till marknadspris och hanteras genom internfakturering, vilket säkerställer att verksamheterna bär sina egna kostnader utan ytterligare kostnadsfördelningar. Fördelningen av kapitalkostnader sker genom avskrivningar och internränta, där internräntan fastställs årligen. För räkenskapsåret 2025 har internräntan fastställts till 2 procent. Personalomkostnader fördelas genom ett schablonmässigt påslag på lönekostnaderna, vilket inkluderar arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och löneskatt.

3.2 Driftredovisning kommunalförbundet

I nedanstående tabell redovisas budget, utfall och avvikelse för helåret.

Tabell 9: Driftredovisning kommunalförbundet, mnkr

	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Taxor och avgifter	482,9	505,9	505,8	-0,1
Behandlingsintäkter	129,3	149,9	147,1	-2,8
Försäljningsintäkter	218,8	208,2	173,8	-34,4
Transportintäkter	19,7	22,1	24,4	2,3
Övriga intäkter	27,1	25,9	32,6	6,7
Intäkter	**877,8**	**912,0**	**883,7**	**-28,3**
Verksamhetskostnader	-426,3	-428,9	-396,3	32,6
Personalkostnader	-216,7	-236,4	-222,3	14,1
Övriga externa kostnader	-123,1	-109,9	-115,7	-5,8
Kostnader	**-766,1**	**-775,2**	**-734,3**	**40,9**
Resultat före avskrivningar	111,7	136,8	149,4	12,6
Avskrivningar	-100,2	-93,5	-94,1	-0,6
Resultat efter avskrivningar	11,5	43,3	55,3	12,0
Avsättning inaktiva deponier	-12,2	-11,9	-16,6	-4,7
Resultat före finansiella poster	-0,7	31,4	38,7	7,3
Finansiella intäkter*	7,3	0,3	13,4	13,1
Finansiella kostnader	-7,9	-10,5	-9,3	1,2
Resultat före justering resultatfond	**-1,3**	**21,2**	**42,8**	**21,6**
Justering resultatfond	0,5	7,1	-1,7	-8,8
Resultat	**-0,8**	**28,3**	**41,1**	**12,8**

*Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 7,0 mnkr 2024 samt försäljning av Norsa energiåtervinning om 12 mnkr 2025

Vafabmiljö kommunalförbund redovisar ett resultat på 41,1 mnkr, vilket är 12,8 mnkr bättre än budget.

Intäkterna är 28,3 mnkr lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymer samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på mindre mängder avfall till behandling samt lägre intäkter från företag på återbruken.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för drivmedel samt den borttagna koldioxidskatten. Personalkostnader är också lägre än budgeterat främst på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro. Övriga externa kostnader är något högre än budget på grund av inhyrd personal kopplat till vakanser samt större inköp av sopkärl än beräknat under perioden. Finansiella intäkter är 13,1 mnkr bättre än budget, varav 12 mnkr beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning. Eftersom det kommunala uppdraget redovisar ett överskott, har 1,7 mnkr avsatts till resultatutjämningsfonden.

3.2.1 Särredovisning kommunalt uppdrag

Det kommunala uppdraget särredovisas från affärsuppdraget. Särredovisningen, som innehåller interna transaktioner, syftar till att separera det kommunala uppdraget från affärsuppdraget.

*Tabell 10: Resultat kommunalt uppdrag, mnkr**

	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Taxor och avgifter	418,9	431,7	431,1	-0,6
Ersättning förpackningar	64,1	74,3	74,9	0,6
Försäljningsintäkter	44,3	39,0	42,5	3,5
Övriga intäkter	9,5	8,1	11,3	3,2
Intäkter	**536,8**	**553,1**	**559,8**	**6,7**
Verksamhetskostnader	-273,6	-262,2	-259,4	2,8
Personalkostnader	-138,1	-164,6	-152,8	11,8
Övriga externa kostnader	-77,0	-73,7	-75,8	-2,1
Kostnader	**-488,7**	**-500,5**	**-488,0**	**12,5**
Resultat före avskrivningar	48,1	52,6	71,8	19,2
Avskrivningar	-38,0	-43,2	-50,0	-6,8
Resultat efter avskrivningar	10,1	9,4	21,8	12,4
Avsättning inaktiva deponier	-12,2	-11,9	-16,6	-4,7
Resultat före finansiella poster	-2,1	-2,5	5,2	7,7
Finansiella intäkter**	4,4	0,1	0,8	0,7
Finansiella kostnader	-2,8	-4,7	-4,3	0,4
Resultat före justering resultatfond	**-0,5**	**-7,1**	**1,7**	**8,8**
Justering resultatfond	0,5	7,1	-1,7	-8,8
Resultat	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

*Inkl interna poster

**Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 4,2 mnkr 2024

Det kommunala uppdraget visar ett överskott på 1,7 mnkr för 2025, före avsättning av medel till resultatutjämningsfonden. Behållningen i fonden efter justeringen är 22,3 mnkr vid periodens utgång.

Intäkterna överstiger budget, främst på grund av högre ersättning för leveranser av träflis till energiåtervinning samt högre pris på försäljning av kontorspapper och tidningar.

Personalkostnaderna är lägre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Avskrivningar är 6,8 mnkr högre än budget främst på grund av att sopbilar till projektet egen regi har levererats tidigare än budgeterat. Övriga externa kostnader är 2,1 mnkr högre än budget på grund av konsulttjänster, IT-drifttjänster samt inköp av sopkärl. Beräkningen av kostnader för sluttäckning och framtida driftkostnader för inaktiva deponier har uppdaterats. Därför är avsättningen 4,7 mnkr högre än budget.

3.2.2 Affärsuppdrag

Affärsuppdragets resultat är 41,1 mnkr, vilket är 12,8 mnkr högre än budgeterat. Resultatet motsvarar en vinstmarginal på 11,4 procent, vilket är högre än målet om 7,2 procent.

I affärsuppdraget redovisas Biogas separat. Resterande verksamhet i affärsuppdraget benämns Marknad där bland annat försäljning av avfallslösningar till företag och arbete med avsättning av inkommande material och bränslen sker.

*Tabell 11: Resultatsammanställning affärsuppdraget, mnkr**

	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Marknad**	-12,7	10,1	40,2	30,1
Biogas	11,9	18,2	0,9	-17,3
Totalt affärsuppdraget	**-0,8**	**28,3**	**41,1**	**12,8**

*Inkl interna poster

**Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 2,8 mnkr 2024 samt försäljning av Norsa energiåtervinning om 12 mnkr 2025

*Tabell 12: Driftredovisning Marknad, mnkr**

	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Behandlingsintäkter	124,6	146,3	144,2	-2,1
Försäljningsintäkter	28,2	25,7	22,2	-3,5
Transportintäkter	28,0	30,8	32,6	1,8
Övriga intäkter	15,1	14,0	19,2	5,2
Intäkter	**195,9**	**216,8**	**218,2**	**1,4**
Verksamhetskostnader	-81,4	-88,3	-82,5	5,8
Personalkostnader	-58,3	-59,2	-55,3	3,9
Övriga externa kostnader	-33,2	-32,1	-32,1	0,0
Kostnader	**-172,9**	**-179,6**	**-169,9**	**9,7**
Resultat före avskrivningar	23,0	37,2	48,3	11,1
Avskrivningar	-22,3	-25,0	-19,2	5,8
Resultat efter avskrivningar	0,7	12,2	29,1	16,9
Finansiella poster**	1,6	-2,1	11,1	13,2
Resultat	**2,3**	**10,1**	**40,2**	**30,1**

*Inkl interna poster.

**Inkl engångseffekt från likvidering av Vafabmiljö AB om 2,8 mnkr 2024 samt försäljning av Norsa energiåtervinning om 12 mnkr 2025

Marknads utfall är 40,2 mnkr, vilket är 30,1 mnkr högre än budget.

Intäkterna är i nivå med budget för helåret.

Verksamhetskostnader är lägre främst på grund av lägre drivmedelspriser, mindre reparationer och underhåll av fordon samt uteblivna kostnader för sanering av Norsa energiåtervinning. Personalkostnaderna är bättre än budget på grund av vakanser, föräldraledigheter samt sjukfrånvaro. Avskrivningar är lägre, vilket beror på en ny bedömning av den aktiva deponins livslängd där den förväntas vara i drift längre än tidigare bedömningar. Finansiella poster är 13,2 mnkr bättre än budget, varav 12 mnkr beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning.

*Tabell 13: Driftredovisning Biogas, mnkr**

	Utfall 2024	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Behandlingsintäkter	14,0	15,1	15,0	-0,1
Försäljningsintäkter	145,6	152,1	116,9	-35,2
varav koldioxidskatt	*18,6*	*23,1*	*0,0*	*-23,1*
Investerings- och biogastöd	9,1	9,7	10,5	0,8
Intäkter	**168,7**	**176,9**	**142,4**	**-34,5**
Verksamhetskostnader	-105,5	-112,9	-90,9	22,0
Personalkostnader	-13,5	-12,7	-14,3	-1,6
Övriga externa kostnader	-9,3	-4,2	-7,9	-3,7
Kostnader	**-128,3**	**-129,8**	**-113,1**	**16,7**
Resultat före avskrivningar	40,4	47,1	29,3	-17,8
Avskrivningar	-24,8	-25,4	-25,0	0,4
Resultat efter avskrivningar	15,6	21,7	4,3	-17,4
Finansiella poster	-3,7	-3,5	-3,4	0,1
Resultat	**11,9**	**18,2**	**0,9**	**-17,3**

*Inkl interna poster

Biogasverksamheten redovisar ett resultat på 0,9 mnkr, vilket är 17,3 mnkr lägre än budget.

De lägre försäljningsintäkterna beror både på pris- och volymavvikelser. Slopad koldioxidskatt har medfört ett lägre genomsnittligt försäljningspris, vilket sammantaget minskar intäkterna med 23,1 mnkr jämfört med budget.

Därutöver är den totala försäljningsvolymen cirka 7 procent lägre än budget. Minskningen är tydligast inom den publika försäljningen, där volymen understiger budget med cirka 27 procent. Detta motsvarar en negativ intäktsavvikelse om cirka 5,9 mnkr. Utvecklingen är kopplad till att försäljningen av personbilar som drivs på gas i stort sett har avstannat. Under året har endast fem nya biogasdrivna personbilar registrerats i landet, jämfört med 1 099 registreringar under 2024.

Försäljningen till bussar är sammantaget cirka 3 procent lägre än budget. Minskningen varierar mellan trafikområden, där Sala och Fagersta uppvisar de största procentuella volymavvikelserna, medan Västerås i stort ligger i nivå med budget. Den totala intäktsavvikelsen inom bussegmentet uppgår till cirka 6,5 mnkr.

Försäljningen till sopbilar överstiger budget både avseende volym och intäkter något, vilket till viss del motverkar den negativa utvecklingen inom övriga segment.

Verksamhetskostnaderna är 22 mnkr lägre än budget. Den främsta förklaringen är bortfall av koldioxidskatt (23,1 mnkr). Samtidigt har kostnaderna för övriga externa tjänster ökat jämfört med budget, främst till följd av inhyrd personal vid vakanser (-2,8 mnkr).

3.3 Redovisning av investeringar

FÄRDIGSTÄLLDA INVESTERINGAR

Under året har investeringar för 106,3 mnkr färdigställts, vilket är 2,2 mnkr lägre än budgeterat. Den största delen avser inköpta fordon till uppdraget att köra mat- och restavfall i egen regi i alla 12 medlemskommuner. Totalkostnaden för färdigställda projekt uppgår till 149,6 mnkr, vilket är 7,1 mnkr under beslutad kalkyl. Det innebär att projekt som avslutats under perioden i stort sett har hållit sina ekonomiska ramar.

PÅGÅENDE INVESTERINGAR

De pågående investeringarna under året uppgår till 63,6 mnkr, vilket är 85 mnkr lägre än budget. Det beror främst på att flera större projekt senarelagts. Samtidigt visar den totala prognosen att dessa projekt beräknas uppgå till 230 mnkr, vilket är i nivå med den sammanlagda beslutade kalkylen. Prognosen avser hela projektens löptid, som i flera fall sträcker sig över flera år.

Bland de större pågående projekten märks återbruket i Hallstahammar, där det hittills upparbetats 10,9 mnkr för köp av mark och projektering. I projektet Närsorterat har det investerats 22,5 mnkr, varav 5 mnkr är för ytor och lokaler och resterande del är sopkärl.

Tabell 14: Investeringsredovisning, mnkr

	Totalutgift				**Årets investeringar**		
Färdigställda investeringar	Beslutad projektkalkyl	Utfall från projektstart		Avvikelse	Budget	Utfall 2025	Avvikelse
Större projekt							
Egen regi fordon	65,2	65,3		-0,1	65,2	61,8	3,4
Närsorterat (omlastningsytor)	10,0	6,0		4,0	0,0	0,3	-0,3
Övriga investeringar							0,0
Reinvesteringar	48,7	46,8		1,9	27,3	27,4	-0,1
Affärsmässiga	2,8	4,4		-1,6	4,0	3,9	0,1
Effektiviseringar och kapacitetsökningar	7,2	7,4		-0,2		0,3	-0,3
Säkerhet och arbetsmiljö	1,7	0,9		0,8		0,6	-0,6
Lagkrav och myndighetsbeslut	13,3	10,3		3,0	7,0	6,8	0,2
Övriga	7,8	8,5		-0,7	5,0	5,2	-0,2
Summa färdigställda investeringar	**156,7**	**149,6**		**7,1**	**108,5**	**106,3**	**2,2**
Pågående investeringar	Beslutad projektkalkyl	Utfall från projektstart	Prognos projektkalkyl	Avvikelse	Budget*	Utfall 2025	Avvikelse
Större projekt							
Återbruk Hallstahammar	44,7	10,9	44,7	0,0	18,0	10,9	7,1
Närsorterat (kärl samt ytor och lokaler)	79,8	22,5	79,8	0,0	42,0	22,5	19,5
Egen regi ytor och lokaler	12,9	5,0	12,9	0,0	8,1	5,0	3,1
Sluttäckning deponier	5,7	0,9	5,7	0,0	5,7	0,9	4,8
Övriga investeringar				0,0			
Reinvesteringar	16,6	11,3	16,6	0,0	21,0	11,0	10,0
Affärsmässiga	57,2	7,5	57,2	0,0	23,0	5,9	17,1
Effektiviseringar och kapacitetsökningar	1,1	1,5	1,5	-0,4	9,7	0,7	9,0
Säkerhet och arbetsmiljö	2,6	4,2	4,2	-1,6	8,1	4,2	3,9
Lagkrav och myndighetsbeslut	4,8	0,3	4,8	0,0	4,3	0,2	4,1
Övriga	2,5	1,1	2,6	-0,1	8,7	2,3	6,4
Summa pågående investeringar	**227,9**	**65,2**	**230,0**	**-2,1**	**148,6**	**63,6**	**85**
Totalsumma investeringar					**257,1**	**169,9**	**87,2**

**Inklusive planerade investeringar som ej påbörjats ännu*

VMKF § 8 Diarienummer 2026/76-VMKF

Årsredovisning 2025

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

att godkänna årsredovisningen för 2025.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning av årets resultat och ekonomiska ställning
Årsredovisningen för 2025 redovisar ett resultat om 41,1 miljoner kronor. Resultatet innebär en tydlig förbättring jämfört med 2024 och en positiv avvikelse mot budget. Balanskravsresultatet uppgår efter justeringar till 27,3 miljoner kronor. Soliditeten uppgår vid årets slut till 12,6 procent.

Avvikelse mot budget 2025
Intäkterna är 28,3 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymer samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på mindre mängder avfall till behandling samt lägre intäkter från företag på återbruken.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för drivmedel samt den borttagna koldioxidskatten. Personalkostnader är också lägre än budgeterat främst på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro. Övriga externa kostnader är något högre än budget på grund av inhyrd personal kopplat till vakanser samt större inköp av sopkärl än beräknat under perioden. Finansiella intäkter är 13,1 miljoner kronor bättre än budget, varav 12 miljoner kronor beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning. Eftersom det kommunala uppdraget redovisar ett överskott, har 1,7 miljoner kronor avsatts till resultatutjämningsfonden.

Väsentliga händelser under året
Under året har flera händelser haft väsentlig betydelse för verksamheten. Utbyggnaden av Närsorterat (fastighetsnära insamling av förpackningar) har fortsatt enligt plan, och samtliga småhus i Västerås har under 2025 erhållit kärl för plast- och pappersförpackningar.

Insamling av mat- och restavfall i egen regi påbörjades i avtalsområde Väst den 1 oktober 2025. Förberedelser pågår även inför övertagande av insamlingen i avtalsområde Öst under 2026.

Under året har även Norsa energiåtervinning avyttrats till Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME) för 12 miljoner kronor, vilket påverkat årets finansiella utfall.

God ekonomisk hushållning
Den sammanvägda bedömningen är att Vafabmiljö har en god ekonomisk hushållning. Utifrån årets uppföljning kommer det att krävas insatser inom områdena Ökad cirkularitet och Nöjda kunder för en ökad måluppfyllelse.

Investeringar
De totala investeringarna uppgick under året till 169,9 miljoner kronor. Investeringarna avser i huvudsak fordon, kärl och övrig infrastruktur kopplade till beslutade verksamhetsförändringar, bland annat Närsorterat och insamling i egen regi.

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund föreslås besluta att godkänna årsredovisningen för 2025.

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar att direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar att godkänna årsredovisningen för 2025.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2025

_____

Kopia till

Medlemskommunerna

VafabMiljö

Direktionen Vafabmiljö kommunalförbund

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-03-13

Plats och tid	Folkan/Folkets hus, Köpmangatan 26, lokalen Mimer, Surahammar 2026-03-13 klockan 09.00-14.55 Ajournering kl. 10.20-10.35		
Paragrafer	§§ 1-8, 10-18		
Tjänstgörande ledamöter	Harmen Rebel (M)	Arboga	
	Anna Maria Johansson Mikkonen (S)	Fagersta	
	Peter Ristikartano (MP)	Hallstahammar	
	Per Möller (C), 1:e vice ordf.	Heby	
	Pelle Strengbom (S), 2:e vice ordf.	Kungsör	
	Anne Tjernberg (S)	Köping	
	Gunnar Tiger (S)	Norberg	
	Ingela Kilholm Lindström (MP)	Sala	§§ 1-9 kl. 9-13.15
	Lennart Lidquist (L)	Skinnskatteberg	
	Göte Sandin (S)	Surahammar	
	Matilda Antonsson (S), ordförande	Västerås	
Frånvarande ledamöter	Ulrika Ornbrant (C)	Enköping	
	Ingela Kilholm Lindström (MP)	Sala	§§ 10-18
Tjänstgörande ersättare	Lars Engelberg (S)	Enköping	
	Mårten Öhrström (C)	Sala	§§ 10-18 kl.13.15-14.55
Närvarande ersättare	Kjell Persson (S)	Arboga	
	Åsa-Märta Sjöström (S)	Fagersta	
	Hans Strandlund (M)	Hallstahammar	
	Håkan Bengtzon (M)	Heby	
	Bo Granudd (M)	Kungsör	
	Lars Isaksson (C)	Köping	
	Mårten Öhrström (C)	Sala	§§ 1-9
	Pentti Lahtinen (S)	Skinnskatteberg	
	Elisabeth Unell (M)	Västerås	

Vid protokollet

Carin Miehling

Justeras:
Ordförande

Matilda Antonsson (S)

Justerare

Göte Sandin (S)

Övriga närvarande	Sabine Dahlstedt, förbundsdirektör Linda Gårdstam, avdelningschef Planering Fredrik Westberg, ekonomichef §§ 1-11 Pernilla Widén, avdelningschef Anläggningar och behandling §§ 1-11 Cathrine Mellgren, avdelningschef Transport och logistik §§ 1-11, 15 Anna Forsberg, förbundsjurist §§ 1-11 Jari Backeliv § 15 Jesper Tollstam § 15 Carin Miehling, förbundssekreterare

ANSLAGSBEVIS

Justering har tillkännagivits genom anslag på kommunalförbundets digitala anslagstavla.

Organ:	Direktionen Vafabmiljö kommunalförbund §§ 1-8, 10-18
Sammanträdesdatum:	2026-03-13
Justeringsdatum:	2026-03-25
Datum för anslags uppsättande:	2026-03-26
Datum för anslags nedtagande:	2026-04-17
Förvaringsplats för protokollet:	Navet, Gasverksgatan 7, Västerås

Underskrift

Carin Miehling

VMKF § 1

Mötets öppnande

Ordförande Matilda Antonsson (S) hälsar välkommen och förklarar mötet öppnat.

VMKF § 2

Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs efter justeringen att ärendet Kommunsvep utgår.

VMKF § 3

Val av justerare

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund utser Göte Sandin (S) att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll.

VMKF § 4

Föregående protokoll

Beslut

Protokollet från direktionssammanträdet för Vafabmiljö kommunalförbund den 3 december 2025 läggs till handlingarna.

VMKF § 5

Diarienummer 2026/82-VMKF

Redovisning av delegationsbeslut 2026-03-13

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

att godkänna redovisningen.

Ärendebeskrivning

Delegationsbeslut registrerade under perioden 25 november 2025 till och med 4 mars 2026 redovisas för direktionen.

Beslutsunderlag

Lista Delegeringsbeslut utskriftsdatum 2026-03-05

VMKF § 6

Kommunsvep

Ärendebeskrivning

Ärendet utgår.

VMKF § 7

Diarienummer 2026/83-VMKF

Verksamhetsrapport

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund tackar för informationen och lägger verksamhetsrapporten till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Verksamhetsrapport avseende perioden 3 december 2025 – 12 mars 2026 föredras muntligen av förbundsdirektör Sabine Dahlstedt.

Förbundsdirektören informerar om ett antal aktuella frågor för kommunalförbundet. Bland annat informeras om hur världsläget påverkar förbundet, exempelvis avseende drivmedel, om förbundets pågående arbete med att skydda avfall mot vilda djur samt om att nya sopkärl för plast- och pappersförpackningar börjar rullas ut i flera av medlemskommunerna under april månad. Vidare informeras om förslag på ny lag avseende offentlig säljverksamhet och vilka konsekvenser detta skulle kunna få för förbundet. Ett nytt beslut avseende banksäkerhet för deponin Sänkmossen har fattats vilket innebär att bankgarantin återkallas då utrymmet i kommunal borgen täcker även Sänkmossens deponi.

Internt arbetar förbundet bland annat med införande av nytt lönesystem och nytt HR-system. Resultatet av medarbetarenkäten 2025 redovisas.

VMKF § 8

Diarienummer 2026/76-VMKF

Årsredovisning 2025

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

att godkänna årsredovisningen för 2025.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning av årets resultat och ekonomiska ställning
Årsredovisningen för 2025 redovisar ett resultat om 41,1 miljoner kronor. Resultatet innebär en tydlig förbättring jämfört med 2024 och en positiv avvikelse mot budget. Balanskravsresultatet uppgår efter justeringar till 27,3 miljoner kronor. Soliditeten uppgår vid årets slut till 12,6 procent.

Avvikelse mot budget 2025
Intäkterna är 28,3 miljoner kronor lägre än budget, vilket i huvudsak beror på minskade intäkter för försäljning av biogas på grund av minskade försäljningsvolymer samt nedjustering av priset på grund av att koldioxidskatten tagits bort. Det beror också på mindre mängder avfall till behandling samt lägre intäkter från företag på återbruken.

Utfallet för verksamhetskostnader är lägre än budgeterat vilket till största delen beror på lägre kostnader för drivmedel samt den borttagna koldioxidskatten. Personalkostnader är också lägre än budgeterat främst på grund av vakanser, föräldraledigheter och sjukfrånvaro. Övriga externa kostnader är något högre än budget på grund av inhyrd personal kopplat till vakanser samt större inköp av sopkärl än beräknat under perioden. Finansiella intäkter är 13,1 miljoner kronor bättre än budget, varav 12 miljoner kronor beror på försäljningen av Norsa energiåtervinning. Eftersom det kommunala uppdraget redovisar ett överskott, har 1,7 miljoner kronor avsatts till resultatutjämningsfonden.

Väsentliga händelser under året
Under året har flera händelser haft väsentlig betydelse för verksamheten. Utbyggnaden av Närsorterat (fastighetsnära insamling av förpackningar) har fortsatt enligt plan, och samtliga småhus i Västerås har under 2025 erhållit kärl för plast- och pappersförpackningar.

Insamling av mat- och restavfall i egen regi påbörjades i avtalsområde Väst den 1 oktober 2025. Förberedelser pågår även inför övertagande av insamlingen i avtalsområde Öst under 2026.

Under året har även Norsa energiåtervinning avyttrats till Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME) för 12 miljoner kronor, vilket påverkat årets finansiella utfall.

God ekonomisk hushållning
Den sammanvägda bedömningen är att Vafabmiljö har en god ekonomisk hushållning. Utifrån årets uppföljning kommer det att krävas insatser inom områdena Ökad cirkularitet och Nöjda kunder för en ökad måluppfyllelse.

Investeringar
De totala investeringarna uppgick under året till 169,9 miljoner kronor. Investeringarna avser i huvudsak fordon, kärl och övrig infrastruktur kopplade till beslutade verksamhetsförändringar, bland annat Närsorterat och insamling i egen regi.

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund föreslås besluta att godkänna årsredovisningen för 2025.

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar att direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar att godkänna årsredovisningen för 2025.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2025

Kopia till

Medlemskommunerna

VMKF § 10

Diarienummer 2024/251-VMKF

Yttrande över revisionsrapport avseende uppföljning av avfallsplanen

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar

att anta förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämna det till revisorerna.

Ärendebeskrivning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommunalförbundet Vafabmiljö genomfört en granskning av förbundets arbete med avfallsplan 2020–2030. Granskningens syfte tar utgångspunkt från kommunallagen kapitel 12.

Förbundsdirektionens uppdrag regleras dels i kommunallagen, dels i den förbundsordning som beslutats av respektive medlemskommun. I direktionens uppdrag ingår att leda, samordna och utöva uppsikt över förbundets angelägenheter och ansvarsområden. Bristande styrning och uppsikt kan riskera att verksamheten inte bedrivs på avsett sätt.

Revisorerna har i revisionsplanering 2025 funnit det angeläget att genomföra en granskning när det gäller arbetet med avfallsplan. Syftet med granskningen har varit att pröva om direktionens arbete med avfallsplan sker på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är den samlade bedömningen att förbundsdirektionens arbete med avfallsplan *inte helt* bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms *inte helt* vara tillräcklig. Utifrån genomförd granskning och den samlade bedömningen har revisorerna tagit fram fyra rekommendationer till direktionen.

Förvaltningen har tagit fram ett yttrande som beskriver hur rekommendationerna avses att hanteras.

Förslag till beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund föreslås besluta
att anta förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämna det till revisorerna.

Yrkanden

Ordföranden Matilda Antonsson (S) yrkar att direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund beslutar att anta förvaltningens yttrande som sitt eget och överlämna det till revisorerna.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-02-25
Förslag till yttrande
Missiv granskning avfallsplan Vafabmiljö 2025
Revisionsrapport Avfallsplanen

Kopia till

Förtroendevalda revisorer

VMKF § 11 Diarienummer 2025/649-VMKF

Återrapportering gällande debitering av fastighetsägare till flerbostadshus på återbruken

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund lägger återrapporteringen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Via föreningen Fastighetsägarna MittNord har fastighetsägare av flerbostadshus i Vafabmiljös verksamhetsområde initierat en dialog gällande hantering av det grovavfall som deras hyresgäster dumpar inom fastigheten. Fastighetsägare städar undan det dumpade avfallet och transporterar det till återbruket. Där debiteras de som verksamhetsutövare. Fastighetsägarnas resonemang grundar sig i att de både betalar en grundavgift och debiteras vid själva besöket på återbruket, något som de menar borde vara kostnadsfritt eftersom hushållen redan betalar för servicen vid återbruken via grundavgiften.

Förvaltningen har undersökt möjligheten att, inom ramen för gällande avfallsföreskrifter och -taxa, undanta fastighetsägare som betalar grundavgift för hantering av boendes grovavfall från debitering av verksamheter vid återbruken. Utredningen har visat att det i dagsläget ej är möjligt för verksamhetsutövare att lämna privatpersoners grovavfall på återbruk utan debitering baserat på utformning av föreskrifter och taxa.

Yrkanden

Göte Sandin (S) yrkar att direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund lägger återrapporteringen till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande finner att det endast finns ett förslag till beslut och frågar om direktionen kan besluta enligt detta och finner så.

VMKF § 12 Diarienummer 2026/79-VMKF

Organisationsförändringar på Vafabmiljö kommunalförbund 2026

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund tackar för informationen.

Ärendebeskrivning

2024 påbörjades ett strategiskt utvecklingsarbete inom kommunalförbundet under namnet Vår väg framåt, ett arbete i fyra etapper. I etapp 1 sattes riktningen för organisationen med övergripande mål, fokusområden och det "Strategiska ögat" som visualiserar målen. I etapp 2 utvecklades effektmål, prioriteringar och strukturer för uppföljning och i etapp 3 arbetades det med kultur, ledarskap och medarbetarskap i organisationen.

I den fjärde och avslutande etappen har en organisationsförändring arbetats fram. Syftet med organisationsförändringen är att skapa en tydligare ansvarsfördelning och stärkt mandat i lednings- och verksamhetsstrukturen. Genom förändringen ska samverkan mellan funktioner förbättras, interna arbetssätt förtydligas samt förutsättningarna för ett hållbart och närvarande ledarskap utvecklas.

Som en del i detta genomförs även en omfördelning av vissa resurser inom organisationen. Syftet är att bygga en starkare och mer ändamålsenlig struktur där ansvar, mandat och arbetsuppgifter är tydligt definierade och placerade på rätt organisatorisk nivå. Detta bedöms skapa bättre förutsättningar för effektiv styrning, samordning och genomförande av verksamhetens uppdrag.

Den nya organisationen införs från den 1 mars 2026 och bedöms sammantaget bidra till en mer effektiv verksamhet, stärkt kvalitet i det dagliga arbetet samt förbättrade möjligheter att nå uppsatta mål. Förändringen syftar även till att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för såväl ledarskap som medarbetarskap.

VMKF § 13

Diarienummer 2025/319-VMKF

Information om miljösamordnarnas tillsyns- och myndighetskontakter september-december 2025

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund tackar för informationen.

Ärendebeskrivning

Miljösamordnarna gör varje tertial en sammanställning för tillsyns- och myndighetskontakterna kopplat till miljölagstiftning. Vid sammanträdet redovisas sammanställningen för tredje tertialet under 2025.

VMKF § 14

Information om Avfall Sveriges årsmöte den 25-27 maj 2026

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund tackar för informationen.

Ärendebeskrivning

Den 25-27 maj 2026 arrangerar branschorganisationen Avfall Sveriges sitt årsmöte i Västerås och Vafabmiljö står som värdorganisation. Årets tema är Medborgarnas förtroende för kommunernas avfallshantering.

Vafabmiljös ansvar är att arrangera studiebesök den 25 maj och konferensmiddagen den 26 maj. Vid direktionssammanträdet berättar förbundsdirektör Sabine Dahlstedt om förbundets arbete och deltagande.

VMKF § 15

Diarienummer 2026/78-VMKF

Information om projektet Egen regi – insamling av mat- och restavfall i hela Vafabmiljö-regionen

Beslut

Direktionen för Vafabmiljö kommunalförbund tackar för informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunalförbundets projekt Egen regi syftar till att ta hem insamlingen av rest- och matavfall i egen regi i hela regionen. Entreprenörsavtalen löpte ut i oktober 2025 för förbundets västra kommuner Köping, Arboga, Kungsör, Hallstahammar, Surahammar, Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg och februari 2026 för förbundets östra kommuner Sala, Heby och Enköping. Övertagandet av insamlingen i egen regi innebär att förbundet har byggt upp den egna organisationen med fordon, personal, kontor och rutiner och numera trafikerar samtliga tolv medlemskommuner med nästan 350 000 invånare – en stor förändring i förbundets historia för att klara framtidens insamlingsuppdrag. Målet har varit att skapa en stark och stabil organisation som kan bedriva insamlingen effektivt och med hög kvalitet i egen regi för att klara framtidens lagkrav, Närsorterat (fastighetsnära insamling av förpackningar) och kommunalförbundets egna mål om en hållbar och effektiv avfallshantering.

Vid direktionens sammanträde informerar enhetscheferna Jari Backeliv och Jesper Tollstam tillsammans med avdelningschef Cathrine Mellgren om hur övertagandet i Egen regi har fungerat sedan uppstarten i oktober 2025 för Väst samt i februari 2026 för Öst – vad som har fungerat framgångsrikt och vilka utmaningar förbundet ser framöver.

VMKF § 16

Övriga frågor

Återvinning av byggmaterial

Peter Ristikartano (MP) lyfter fråga om att öka återvinningen av byggmaterial, en fråga som Hallstahammars kommun arbetar med. Tar upp ett behov av att höja kompetens kring samordning av återanvändning av byggmaterial.

Lina Gårdstam redovisar hur förvaltningen arbetar med frågan. Ett erfarenhetsutbyte mellan direktionens medlemmar om hur olika kommuner hanterar frågan sker vid sammanträdet.

Lars Engelberg (S) föreslår att en stående träff för direktionens förtroendevalda i anslutning till direktionssammanträdena för att medlemskommunerna ska kunna utbyta erfarenheter.

VMKF § 17

Nästa sammanträde

Nästa sammanträde äger rum den 24 april 2026 i Västerås.

VMKF § 18

Mötets avslutande

Ordföranden Matilda Antonsson (S) tackar för idag och förklarar mötet avslutat.